

VERSENYSZABÁLYZAT

**A GYALOGOS TERMÉSZETJÁRÓ
TÁJÉKOZÓDÁSI TÚRAVERSENYEK
SZERVEZÉSÉHEZ ÉS LEBONYOLÍTÁSÁHOZ**

2023

VERSENYSZABÁLYZAT

A GYALOGOS TERMÉSZETJÁRÓ TÁJÉKOZÓDÁSI TÚRAVERSENYEK SZERVEZÉSÉHEZ ÉS LEBONYOLÍTÁSÁHOZ

Jelen szabályzat a Magyar Természetbarát Szövetség
gondozásában 1997-ben kiadott,
majd 2003-ban, 2007-ben és 2010-ben módosított
VERSENYSZABÁLYZAT átdolgozott kiadása.

Az átdolgozott kiadást szerkesztette:

Mórocz Imre

az MTSZ Versenybizottság titkára és

Horváth András

az MTSZ Versenybizottság vezetője

Tartalom

Általános rendelkezések	9
1. A verseny meghatározása	10
1.1 A gyalogos természetjáró tájékozdási túraverseny meghatározása	10
1.2. A gyalogos természetjáró tájékozdási túraverseny alapvető feltételei	10
2. A versenyek felosztása, fajtái	10
2.1. A verseny rendszere szerint	10
2.2. A verseny napszakának szempontjából	10
2.3. A fordulók száma szempontjából	11
2.4. A lehetséges résztvevők szempontjából	11
2.5. A versenyző egységek létszáma szempontjából	11
2.6. A versenyző egységek tagjainak neme szerint	11
3. Részvétel a versenyen	11
3.1. Csapat.....	11
3.2. A nevezési feltételeknek megfelelő csapat (versenyző) jogosultságai	12
3.3. A csapat és a versenyző kötelességei	12
3.4. A csapat (versenyző) felelőssége	12
3.5. A csapatvezető.....	12
3.6 . A csapatok felszerelése	13
3.6.1 A verseny rendezőse által biztosított felszerelés	13
3.6.2 Egyéb, ajánlott felszerelések	13
3.6.3. Versenyfeladatok megoldására tiltott eszközök	13
3.7. Sportszerűség, viselkedés a versenyen	13
3.8. A kísérők és a nézők.....	14
3.9. TV, rádió, sajtó, filmesek (videósok), fényképezők	14
4. A versenyrendezők	14
4.1. A versenybíróóság	14
4.1.1. A versenybíróóság elnöke.....	14
4.1.2. A versenybíróóság elnökhelyettese	15
4.1.3. Pályakitűző	15
4.1.4. Versenytitkár.....	15
4.1.5. Rajtbíró, rajtszemélyzet	15
4.1.6. Célbíró, értékelő bíró	16
4.2. Egyéb, versenybírói jogosultsággal nem rendelkező rendezők.....	16
4.2.1. Időmérő állomásbíró és pontbíró	16
4.2.2. Versenyorvos, egészségügyi szakszolgálat.....	17
4.2.3. További lehetséges közreműködők	17
4.3. A verseny szakmai felügyelete	17
4.3.1. Ellenőrző bíró.....	17
4.3.2. Szövetségi ellenőr	18
4.3.3. Természetvédelmi ellenőrző bíró (TEB)	18
5. Versenykiírás	18
5.1. A versenykiírás tartalma	18
5.2. A versenykiírás közzététele	19
6. A versenypályák kategóriái és nehézségi foka	19
6.1. Felsőfokú pályák.....	20

6.2. Középfokú pálya	20
6.3. Alapfokú pálya	20
6.4. A versenypályák közötti eltérés	20
7. A verseny(pályák) hossza, szintemelkedése, időtartama	21
7.1. Versenypálya.....	21
7.1.1. A versenypályák távja	21
7.1.2. A versenypálya szintemelkedése.....	21
7.1.3. Szalagozások.....	21
7.1.4. Tiltott területek, korlátozások.....	22
7.2. A verseny időtartamára vonatkozó fogalmak.....	22
7.2.1. Az előírt menetidő	22
7.2.2. Pihenőidő.....	22
7.2.3. Torlódási idő	22
7.2.4. Keverési idő és korlátja	23
7.2.5. A versenyidő	23
7.2.6. Indítási időköz.....	23
7.2.7. A verseny időtartamának korlátozása	23
7.3. A különböző kategóriákban alkalmazandó menetsebességek, pótidők.....	24
7.3.1. Nappali versenypályán alkalmazott menetsebességek, pótidők.....	24
7.3.2. Éjszakai versenypályán alkalmazott menetsebességek, pótidők.....	24
8. Nevezés, költségek	24
8.1. Előzetes és helyszíni nevezés	24
8.1.1. Előzetes nevezés	24
8.1.2. Helyszíni nevezés	24
9. Általános tájékoztató	25
9.1. Az általános tájékoztató kötelező tartalma	25
9.2. Az általános tájékoztató egyéb tartalma	25
10. Térkép.....	25
10.1. A verseny térképe.....	25
10.2. A verseny térképével kapcsolatos előírások.....	26
11. Pályaberajzolás a térképre	26
11.1. Az előre berajzolt térképek, utasítástérképek	26
11.2. Egyéni berajzolás, utasítás-térkép alapján	27
12. Menetutasítás	27
13. Versenyzőkarton.....	28
13.2. A versenyzőkarton ellenőrzése.....	29
13.3. A versenyzőkarton megsemmisülése	29
13.4. A versenyzőkarton védelme.....	29
14. Az állomáskarton.....	29
15. Versenyközpont, rajthely, sorsolás	29
15.1. Versenyközpont	29
15.2. Rajthely elhelyezés.....	29
15.3. Időrajt, térképrajt.....	29
15.3.1. Időrajt.....	30
15.3.2. Térképrajt	30
15.4. Sorsolás	30
16. Ellenőrző pont, időmérő állomás	30
16.1. Az ellenőrző pont, időmérő állomás bemérése	31
16.2. Az ellenőrző pont megjelölése a pálya bemérésekor.....	31
16.3. Az ellenőrző pont, időmérő állomás megjelölése a terepen.....	31
16.4. A bója	32

16.5. A bóják kihelyezése.....	32
16.6. A pontérintést igazoló felszerelés.....	32
16.7. A pontérintést igazoló szerkezet megsemmisülése	32
16.8. Az ellenőrző pontok őrzése, a pontőr feladatai.....	32
16.9. Ellenőrző pontok a térképen és a terepen	33
16.10. Az ellenőrző pontok felhasználása.....	33
16.11. Időmérő, utasítást adó állomás	33
16.12. Tévesztő ellenőrző pontok (tévesztőbóják)	34
16.13. Különleges ellenőrző pont	34
16.14. Az ellenőrző pontok, időmérő állomások bontása.....	35
17. A versenypályán alkalmazott feladatok	35
17.1. Szerkesztés	35
17.2. Menetidőszámítás.....	36
17.3. Távolságmérés (<i>távolságfűsű</i>).....	36
17.4. Iránymérés (<i>irányfűsű</i>)	36
17.5. Irány és távolságmérés	37
Többpontos (összetett) feladatok.....	37
17.6. Sorozatos irány és távolságmérés, poligon	37
17.6.1 Klasszikus poligon	37
17.6.2 Sorozatos irány és távolságmérés.....	37
17.7. Kötelező útvonal (útvonalkövetés)	38
17.8. Rajzos útvonalleírás (<i>egyenes itiner</i>)	38
17.9. Szöveges útvonalleírás (<i>itiner</i>).....	39
17.10. Szintmenet, szintvonalkövetés	39
17.11. Szabad sorrend (<i>optimális útvonal</i>).....	39
17.12. Domborzat-felismerés, terület bejárás	40
17.12.1 Kötött útvonalú domborzat-felismerés	40
17.12.2 Szabad sorrendű domborzat-felismerés.....	40
17.13. Térképhiba felismerés	40
18. Cél, térképcél.....	40
18.1. A cél elhelyezése.....	40
18.2. A cél megjelölése	41
18.3. Térképcél	41
19. Az időmérés	41
19.1. Időmérés a rajtban, időmérő állomáson, célban.....	41
19.2. Időmérés elektronikus pontérintő rendszer esetén	41
20. Az eredmény megállapítása, eredményközlés.....	42
20.1. A hibapontok mértéke.....	42
20.2. Az értékelés szempontjai.....	43
20.3. A helyezések megállapítása	43
20.4. Sorrend eldöntése az összes hibapontszám azonosságára esetén (Holtverseny eldöntése)	44
20.5. Keverési idő figyelembevétele az értékelésnél	44
20.6. A verseny feladása	44
20.7. Nem értékelhető csapatok (versenyzők).....	44
20.8. Eredményközlés.....	45
21. Díjazás, emlékjelvény.....	45
21.1. Díjazás.....	45
21.2. Emlékjelvény.....	46
22. Észrevétel, óvás.....	46
22.1. Észrevétel.....	46

22.2. Az óvás tárgya	46
22.3. Az óvásra vonatkozó előírások	46
22.4. Az óvás díja.....	47
22.5. Az óvás elbírálása	47
22.6. A döntéssel kapcsolatos teendők	48
22.7. Fellebbezés.....	48
23. Bajnokságok szervezése	48
23.1. Országos bajnokság.....	49
23.1.1. Az országos bajnokság szervezésére vonatkozó előírások.....	49
23.1.2. A bajnoki versenyek szakmai felügyelete	49
23.1.3. A bajnoki verseny rendezőinek plusz feladatai	50
23.1.4. Az országos bajnoki versenyekre vonatkozó előírások	50
23.2. Területi bajnokság	51
Az ellenőrző pontok közötti átmenetek értékelése	54
Az ellenőrző pont minősítése.....	56
A versenyrendezés értékelésének szempontjai	58
Menetidőszámítás.....	59
VERSENYZŐKARTON.....	61

Általános rendelkezések

A szabályzat a Magyar Természetjáró Szövetség (MTSZ) és tagszervezetei által szervezett és rendezett gyalogos természetjáró tájékoztatósi túraversenyek (későbbiekben verseny) szabályainak egységes rendszerbe foglalása.

Alkalmazása biztosítja azt, hogy a csapatok (versenyzők) azonos szabályok alapján megrendezett hazai versenyeken vehessenek részt, és szabályzatként szolgál a rendezők és a versenyzők számára.

- 1) Jelen szabályzat előírása szerint kell rendezni minden olyan versenyt, melyet az MTSZ Versenybizottsága (VB) – a verseny rendezőjével egyeztetve – bajnoki versenynek kijelöl.
- 2) Bajnoki versenyeken a versenyszabályzattól eltérni csak abban az esetben szabad, ha azt a Versenybizottság írásban engedélyezi. Az eltérés engedélyezését – annak részletes indoklásával – a verseny tervezett időpontja előtt legalább 30 nappal írásban kell kérni, amelyre a választ 10 napon belül meg kell adni.
- 3) Minden egyéb verseny rendezése esetén el lehet térni a jelen szabályzat egyes pontjaitól. Az eltérésekről azonban egyértelműen tájékoztatást kell adni a versenykiírásban.
- 4) A szabályzatban nem szabályozott kérdésekben az érintett versenybíróság jogosult dönteni, döntéseit a versenykiírásban és/vagy a menetutasításban és/vagy más módon a versenyben érintettek számára nyilvánosságra kell hozni.
- 5) Ezen módosított szabályzat **2024. január 1-től** lép hatályba és ezzel egyidejűleg a korábban kiadott szabályzatok, irányelvek és ajánlások érvényüket veszítik.

1. A verseny meghatározása

1.1 A gyalogos természetjáró tájékozódási túraverseny meghatározása

A gyalogos természetjáró tájékozódási túraverseny olyan verseny, amely a természetjárás keretein belül lehetőséget ad a tájékozódási képesség fejlesztésére, a fizikai kondíciók javítására, továbbá arra, hogy a résztvevők versenyszerűen összemérjék szellemi-fizikai felkészültségüket a szabad természetben történő tájékozódásban.

A szabályzat eredetileg csapatversenyekre került meghatározásra. Az egyéni versenyek rendszeresítésével a szabályzat előírásai csapatverseny esetében a csapatra, egyéni verseny esetében versenyzőre vonatkoznak. Ezt a továbbiakban a mindkét versenytípusra érvényes meghatározások esetén „csapat (versenyző)” formával jelöljük.

A gyalogos természetjáró tájékozódási túraverseny: a csapatoknak (versenyzőknek) térkép és tájoló segítségével, a menetutasításában meghatározott feladatok teljesítésével, az előírt időtartam alatt, az előírt sorrendben kell megkeresniük a térképen kijelölt, esetenként feladattal meghatározott és a terepen elhelyezett ellenőrző pontokat, és kell eljutniuk a célba.

1.2. A gyalogos természetjáró tájékozódási túraverseny alapvető feltételei

- bontott távú, kötött menetsebességű verseny, ahol a menetidő betartásának ellenőrzése időmérő állomásokon történik,
- a csapatok (versenyzők) előre nem ismerhetik az ellenőrző pontok azonosítási jeleit, az ellenőrző pontok közelében tévesztőbója is kihelyezhető,
- a csapatok (versenyzők) az ellenőrző pontok (állomások) közt maguk választják meg az útvonalat, kivéve, ahol azt a menetutasítás másképpen szabályozza,
- a csapatoknak (versenyzőknek) az ellenőrző pontok érintésén túlmenően esetenként egyéb tájékozódási feladatokat is meg kell oldaniuk, esetleg a természetjárással, helyismerettel kapcsolatos kérdésekre is válaszolniuk kell.

2. A versenyek felosztása, fajtái

2.1. A verseny rendszere szerint

- a) Országos bajnoki verseny: az a verseny, amelyet az MTSZ Versenybizottsága évente annak nyilvánít, és ennek megfelelően szerepelteti a hivatalos versenynaptárban.
- b) Területi bajnoki verseny.
- c) Egyéb verseny: minden más verseny.

2.2. A verseny napszakának szempontjából

- a) Nappali verseny, amely teljes egészében a nappali órákban zajlik. Az első rajt legalább egy órával követi a napfelkeltét, az utolsó pedig legalább a versenyidővel megelőzi a napnyugtát.

- b) Éjszakai verseny, amely teljes egészében éjszaka zajlik. Az első rajt időpontja legalább egy órával napnyugta után van, az utolsó rajt pedig legalább a versenyidővel megelőzi a napkeltét.
- c) Többnapos verseny, amely kettő vagy több napon keresztül zajlik. Az utolsó induló csapat versenyidejének lejártaól számítva a csapatoknak legalább hat óra pihenőidőt kell biztosítani a következő rajtig. Ha a verseny egymást követő napszakokban kerül lebonyolításra (vegyes napszakú verseny) a szakaszok között 6 óra pihenőidőt és 1 óra felkészülési időt kell a versenyzők részére biztosítani.

2.3. A fordulók száma szempontjából

- a) Egyfordulós verseny, melyen a végeredményt egyetlen verseny eredménye alapján hirdetik ki.
- b) Többfordulós verseny, melyen kettő- vagy több verseny eredményeinek kiírás szerinti összesítésével alakul ki a végeredmény.
A többfordulós versenyen fordulónként ki kell hirdetni a részeredményt.

2.4. A lehetséges résztvevők szempontjából

- a) Nyílt verseny, melyre bárki, vagy bármely csapat korlátozás nélkül benevezhet.
- b) Házi verseny, melyen csak a rendező szakosztály, klub, stb. saját csapatai (versenyzői) vehetnek részt.
- c) Meghívásos verseny, melyre valamely meghatározott szempont alapján hívják meg a résztvevőket.
- d) Területi verseny, melyre egy adott település vagy megye – esetleg tájegység – csapatai (versenyzői) vehetnek részt.

2.5. A versenyző egységek létszáma szempontjából

- a) Csapatverseny, melyben jelen szabályzat 3.1 pontja szerinti csapatok vehetnek részt.
- b) Egyéni verseny, melyen csak egyéni versenyzők vehetnek részt.

2.6. A versenyző egységek tagjainak neme szerint

- a) Női verseny (kategória), melyben csak olyan csapatok vehetnek részt, melyek kizárólag nőkből állnak, illetve csak női egyéni versenyzők vehetnek részt.
- b) Férfi verseny (kategória), melyben olyan csapatok vehetnek részt, melyek kizárólag férfiakból állnak, illetve egyéni versenyen nemre való tekintet nélkül bármely versenyző nevezhet.
- c) Vegyes összetételű verseny (kategória), melyben általában nincs megkötés a csapatok, illetve az egyéni versenyzők nemére vonatkozóan.

3. Részvétel a versenyen

3.1. Csapat

Az A kategóriában (lásd jelen szabályzat 6.1 pontja alatt) egy csapatban legalább 2 versenyzőnek kell szerepelnie. A B és C kategóriákban (lásd jelen szabályzat 6.2 és 6.3 pontjai alatt)

megengedhető, hogy csapatversenyen egyéni versenyző is elinduljon és elért eredménye beszámításra kerüljön a csapatok között.

A versenyeken a csapatokban szerepeltethető versenyzői létszámot, fentiek figyelembevételével, az adott versenykiírás szabályozza.

3.2. A nevezési feltételeknek megfelelő csapat (versenyző) jogosultságai

A csapat és a versenyző jogosult:

- nevezni a versenyre,
- a nevezéskor megjelölt és a versenyzők korának megfelelő kategóriában rajthoz állni,
- észrevételt tenni, óvást benyújtani,
- bármilyen nehézségi fokozatú versenyen indulni.

3.3. A csapat és a versenyző kötelességei

A csapat és a versenyző köteles:

- sportszerűen, a közízlést nem sértő öltözékben versenyezni,
- a rendezőség által adott rajtszámot jól láthatóan viselni,
- a nevezésnek megfelelő kategóriában indulni.

3.4. A csapat (versenyző) felelőssége

A csapatvezető (versenyző) a felelős azért, hogy versenyzőkartont, menetutasítás és versenyterkép nélkül a csapat (versenyző) ne induljon el, és ellenőrizze, hogy a megfelelő kategória anyagát kapta-e kézhez. A csapat (versenyző) a térkép átvételekor saját érdekében ellenőrizze az ellenőrző pontok egyértelmű jelölését, valamint azt, hogy a menetutasítás és a térkép sorszámozása megfelel-e egymásnak. (Amennyiben a versenyzők csak a térképrajtban kapják kézhez a térképet, úgy az ellenőrzést ott kell megejteni.)

Az esetleges hiányosságok pótlását még elindulás előtt kérni kell a rendezőktől. Az ellenőrző pontok egyértelmű jelölésének esetleges hiánya, vagy sorszámozási problémák miatt a verseny végén óvásra nincs mód!

(A rendezők kötelesek azonnal pótolni a hiányosságokat és jóváírni az emiatt esetlegesen fellépő időkiesést. A rendezőknek az ellenőrzésre a rajtot megelőzően 2 perc plusz időt kell biztosítaniuk.)

A csapatvezető (versenyző) felelős az időrajtba érkezésért, a megadott időn belül.

A csapatvezető (versenyző) felelős az ellenőrző pontok érintésének a versenyszabályzat szerinti igazolásáért, valamint – amennyiben nem állomásbíró látja el ezt a feladatot - a versenyidő digitális rögzítéséért az időmérő állomásokon.

A csapatvezetőnek (versenyzőnek) a versenyzőkartont az időmérő állomásokon – amennyiben állomásbíró végzi a versenyidő rögzítését - adminisztráció céljára át kell adnia, indulás előtt vissza kell kérnie (a csapattagok teljes létszámú beérkezésekor, illetőleg indulásakor).

A csapatvezetőnek (versenyzőnek) a versenyzőkartont célba érkezéskor a célbíróknak át kell adnia.

A csapat kötelessége a célban minden körülmények között jelentkezni, vagy akadályoztatás esetén ezt jelezni a versenyrendezők felé.

3.5. A csapatvezető

A csapatvezető a csapat azon tagja, aki a csapat és a rendezők között tartja a kapcsolatot. Hivatalosan a csapatvezető jogosult a versennyel kapcsolatos észrevételek kinyilvánítására, az óvásra, az adminisztrációs feladatok ellátására.

3.6 . A csapatok felszerelése

Egyes felszerelés(eke)t a verseny rendezősege kötelezővé tehet és meglétüket ellenőrizheti, amennyiben erre a versenykiírásban felhívta a versenyzők figyelmét.

3.6.1 A verseny rendezősege által biztosított felszerelés

- rajtszám (A versenyeken segíti az időmérő állomások, valamint a rajt- és cél-személyzet munkáját. A rajtszámot jól láthatóan kell a mellen vagy a háton elhelyezni és a verseny időtartama alatt viselni. Alkalmazása nem kötelező, de nagyobb létszámú versenyeknél célszerű.),
- térkép,
- menetutasítás,
- versenyzőkarton.

3.6.2 Egyéb, ajánlott felszerelések

- tájoló (ÉK-i rendszerű, 360 °-os),
- óra,
- elsősegély csomag,
- íróeszköz,
- ivóvíz,
- rajzeszközök (körző, vonalzó, szögmérő),
- lámpa, tartalék elem és izzó (éjszakai versenyen),
- térképtartó,
- turistatérkép,
- turista irodalom,
- turistapohár vagy bögre.

3.6.3. Versenyfeladatok megoldására tiltott eszközök

- mobiltelefon, rádió adóvevő,
- GPS,
- távolság mérésére szolgáló bármilyen eszköz.

Használatuk - kivéve a menetutasítás szerint meghatározottan ilyen eszközzel/eszközökkel végrehajtandó feladatok közbeni alkalmazásukat - a versenyből való kizárást vonja maga után!

3.7. Sportszerűség, viselkedés a versenyen

A verseny résztvevői kötelesek a versenybírók utasításait betartani.

A versenyen elkövetett sportszerűtlenség kizárást vonhat maga után.

A versenyen nem indulhat az, aki a verseny bizalmas adatainak birtokában van.

A dopping minden formája tilos.

A verseny minden résztvevője (versenyző, rendező, néző stb.) köteles a versenyszabályzat rá vonatkozó részét, a természet- és a környezetvédelem szabályait betartani.

Csendesen, a természetet legkevésbé zavarva és károsítva, a természetvédelmi és környezetvédelmi előírásokat a legmesszebbmenőkig betartva kell versenyezni.

A vadvédelmi, tűzvédelmi, esetenként a műemlékvédelmi szabályokat be kell tartani.

Az erdei létesítményeket óvni kell.

A versenyfeladat teljesítéséhez idegen segítség nem vehető igénybe! Ez kizárást eredményezhet.

A versenyző nem szerezhetsportszerűtlenül előnyt abból, hogy versenytársaival tartósan együtt tájékozódik. Csapatok, illetve egyéni versenyzők feladatok megoldását elősegítő együtt

haladása tilos.

Az eltévedt, sérült versenyző igénybe vehet segítséget, de ez a segítségre szoruló részére a verseny feladását jelentheti.

Sérült versenyző számára a segítségnyújtás kötelező, amennyiben a sérült vagy a sérült társa igényli. Ilyen esetben a segítség elmulasztása súlyos sportszerűtlenség, versenyből való kizárást von maga után.

Amennyiben a segítségnyújtás úgy oldható meg, hogy az érintett csapat(ok)ban legalább két fő marad, a versenyt folytathatják. Ha nem, a csapat(ok) értékeléséről a versenybíróóság dönt.

Az eltévedt, a versenyt feladó versenyző (csapat) is köteles a célban jelentkezni személyesen vagy telefonon.

Célba érés után csak az ellenőrző bíró vagy a versenybíróóság elnöke/elnökhelyettese engedélyével lehet a pályabontás előtt a versenyterepre visszatérni.

A tájékozási túraversenyen mindenki saját felelősségére indul!

3.8. A kísérők és a nézők

A kísérők és nézők kötelesek a versenyrendezés utasításait betartani. A verseny időtartama alatt a versenyterepen csak a számukra kijelölt helyen tartózkodhatnak, és nem tarthatnak a csapatokkal (versenyzőkkel) olyan kapcsolatot, amely a verseny eredményét befolyásolhatja.

3.9. TV, rádió, sajtó, filmesek (videósok), fényképészek

A versenybíróóság elnöke által kijelölt személy tartja velük a kapcsolatot. A versenypályán (versenyterepen) csak a kijelölt személlyel, vagy a versenybíróóság tagjaival tartózkodhatnak. A terepen a versenyt nem zavarhatják, az egyenlő feltételeket nem befolyásolhatják.

4. A versenyrendezők

4.1. A versenybíróóság

A versenybíróóság látja el a verseny előkészítésével, lebonyolításával és értékelésével járó feladatokat. A versenybíróóság tagjainak ismerniük kell a szabályzat rájuk vonatkozó részeit.

A versenybíróóság összetétele: elnök, elnökhelyettes(ek), pályakitűző(k), versenytitkár, rajtbíró(k), célbíró(k), értékelő bíró(k), állomásbíró(k), pontbíró(k).

4.1.1. A versenybíróóság elnöke

A verseny előírásoknak megfelelő szervezéséért és lebonyolításáért a versenybíróóság elnöke a felelős.

- az a személy, akit erre a feladatra a verseny rendezőszerve felkér vagy kijelöl,
- versenybírói jogosultsággal kell rendelkeznie,
- kiválasztja és felkéri a versenybíróóság tagjait,
- felkéri az ellenőrző bírót, aki a pályakitűző(k)től független személy legyen,
- biztosítja a kellő feltételeket az ellenőrző bíró tevékenységéhez,
- ellenőrzi, hogy az ellenőrző bíró eleget tesz-e a bajnoki kiírásban és a Szabályzatban előírtaknak,
- összehangolja a versenybíróóság tagjainak munkáját,
- felel a versenykiírás elkészítéséért, az abban foglaltak helyességéért, szabályszerűségéért,
- felel a versennyel kapcsolatos természet- és környezetvédelmi előírások betartásáért,
- lebonyolítási tervet készít, és azt betartatja,

- felel a területtulajdonos vagy kezelő, az illetékes természetvédelmi hatóság engedélyének beszerzéséért, és az abban foglaltak betartásáért,
- megszervezi a csapatok (versenyzők) fogadását, jelentkezését, regisztrálását,
- felel az eredmény értékeléséért,
- felel az eredményeknek a verseny napján, a kiírásban meghatározott időpontban történő kihirdetéséért és az eredményértesítők elkészítéséért,
- dönt a versenyszabályzatban nem szabályozott kérdésekben,
- dönt a vitás esetekben, óvás esetén az ellenőrző bíró és a szövetségi ellenőr véleményének meghallgatása után,
- joga van előre nem látott, a verseny lebonyolítását akadályozó időjárási, vagy más ok miatt a versenyt berekeszteni, vagy az ellenőrző bíróval egyetértésben a pályákat módosítani. (A változást köteles azonnal közölni a verseny résztvevőivel.)

4.1.2. A versenybíróság elnökhelyettese

- a versenybíróság elnöke kéri fel,
- versenybírói jogosultsággal kell rendelkeznie,
- biztosítja a verseny egyéb rendező személyzetét, felel szakszerű eligazításukért,
- felel a verseny rajtjának és céljának működéséért, a természet megóvásáért,
- ellátja mindazon feladatokat, amellyel az elnök megbízza,
- távollétében helyettesíti az elnököt.

4.1.3. Pályakitűző

- versenybírói jogosultsággal kell rendelkeznie,
- elkészíti a versenypályák terveit a versenyszabályzatban leírt paraméterek, a környezetvédelmi, természetvédelmi előírások, valamint a területhasználat feltételeinek figyelembevételével,
- felelős az ellenőrző pontok (időmérő állomások), a rajt, a cél helyének pontos kitézéséért, a kitézőtt pályák szakszerűségéért, szabályosságáért, beleértve a természetvédelmi szempontokat is,
- felel az ellenőrző pontok (időmérő állomások) időbeni kihelyezéséért,
- felel a pályafelszerelések szabályszerű elhelyezéséért, az ellenőrző pontok (időmérő állomások) verseny utáni bontásáért,
- felel a berajzolt versenytérképek vagy utasítástérképek helyességéért, a menet-utasítás elkészítéséért,
- köteles a területhasználati engedélyben foglaltakat maradéktalanul betartatni,
- az értékelésnél az elnök felkérésére köteles segítséget nyújtani.

4.1.4. Versenytitkár

- elkészíti a versenykiírást,
- biztosítja a versenyfelszerelést, nyomtatványokat,
- fogadja a nevezéseket, kiállítja vagy kiállíttatja a versenyzőkartonokat,
- kiosztja vagy kiosztatja a rajtszámokat,
- felelős az eredményértesítő kiküldéséért,
- biztosítja az öltözőket, a csomagok megőrzését, esetleg tisztálkodási és egészségügyi feltételeket,
- a versenyzők létszámától függően egyes feladatok ellátására felelősöket kérhet fel,
- elvégzi a verseny adminisztrációjával kapcsolatos teendőket.

4.1.5. Rajtbíró, rajtszemélyzet

- felel a rajthely megfelelő kialakításáért,

- felel a szükséges feliratok elkészítéséért,
- ellenőrzi, hogy a csapat (versenyző) az életkornak megfelelő kategóriában indul-e,
- felel a szabályos indításért, a csapatok (versenyzők) megfelelő tájékoztatásáért,
- 2 perccel a rajtidő előtt kiadja a versenydokumentumokat (térkép, menetutasítás) a csapatvezetőnek (versenyzőknek) ellenőrzésre,
- azonnal intézkedik a versenyzők által jelzett hiányosságok pótlásáról, jóváírja az emiatt esetlegesen fellépő időkiesést,
- a rajtidőben átadja a csapatvezetőnek (versenyzőnek) a rajtidővel és aláírásával ellátott versenyzőkartont és a rajtlistán rögzíti a csapat (versenyző) indulását,
- tájékoztatja a célszemélyzetet a rajt megtörténtéről, az elindult csapatok (versenyzők) számáról, az utolsó csapat (versenyző) indulásáról,
- nyilvántartást vezet a versenyen indulókról kategóriánként, korcsoportonként,
- a rajtoltatás befejezése után felel a rajt bontásáért.

4.1.6. Célbíró, értékelő bíró

- legalább 1 főnek versenybírói jogosultsággal kell rendelkeznie,
- annyi értékelő bírót kell foglalkoztatni, amennyi biztosítani tudja a zökkenőmentes értékelést,
- felel a cél időbeni és szakszerű működéséért, technikai eszközök biztosításáért,
- felel a rajt- és célóra (idő) egyeztetéséért,
- felel a csapatok (versenyzők) beérkezési idejének megállapításáért és rögzítéséért,
- rögzíti a versenyzők hivatalos észrevételeit, és azonnal továbbítja azt a versenybírószám elnökéhez,
- felel az eredmények pontos megállapításáért, annak folyamatos közlésére törekszik,
- elkészíti az eredménylistát,
- a verseny befejezése után felel a cél bontásáért.

4.2. Egyéb, versenybírói jogosultsággal nem rendelkező rendezők

4.2.1. Időmérő állomásbíró és pontbíró

A szabályzatban, versenykiírásban nem rögzített feladatokat az elnök határozza meg és egyeztet velük.

Az állomásbíró és pontbíró feladatai:

- felel az időmérő állomás előírt időben történő működéséért,
- elhelyezi a jelzőbóját,
- a rajtból kiindulás előtt, vagy mobiltelefonon/rádióan időt (órát) egyeztet,
- fogadja a csapatokat (versenyzőket) érkezési sorrendben, felelős a torlódás elkerüléséért és a tovább indítás feltételeinek betartásáért,
- a tovább indulás idejét meghatározza,
- a versenyzőkarton és az állomáskarton vezetéséért felelős,
- a versenyés szempontjából minden csapatnak (versenyzőnek) egyenlő feltételeket biztosít, felvilágosítást csak olyan kérdésekben adhat, amellyel nem sérti a verseny tisztaságát,
- frissítő folyadékot adhat a versenyzőknek,
- egyéb feladatot is elláthat.

4.2.2. Versenyorvos, egészségügyi szakszolgálat

Ha lehet, biztosítani kell versenyorvost, aki a verseny ideje alatt a célban tartózkodik. Amennyiben ez nem oldható meg, akkor legalább megfelelő nagyságú és tartalmú mentőláda álljon rendelkezésre a versenyközpontban.

4.2.3. További lehetséges közreműködők

Pontőr, számítógépezelő, technikai felelős, szállásfelelős, gazdasági ügyintéző, szállításfelelős, protokollfelelős, szabadidős programfelelős, parkolásért felelős, reklám-propaganda felelős stb.

4.3. A verseny szakmai felügyelete

4.3.1. Ellenőrző bíró

A versenypályák ellenőrzése, megfelelő bóják és igazolószerkezetek alkalmazása, a menetutasítások, a térképek ellenőrzése, azok hibátlanságának biztosítása az ellenőrző bíró felelőssége. Az ellenőrző bírót, aki a pályakitűző(k)től független kell legyen, a versenybírószám elnöke kéri fel.

A VB jogosult arra, hogy eseti megbízással szövetségi ellenőrző bírót rendeljen ki egyes versenyekre.

A rendezőség köteles lehetőséget biztosítani arra, hogy az ellenőrző bíró betekinthessen bármely versennyel kapcsolatos dokumentumba; hogy ellenőrizhesse az eredményszámolást, az eredménylista összeállítását és általában a szabályzat előírásának megtartását.

Előírások:

- versenybírói jogosultsággal kell rendelkeznie,
- ellenőrzi a versenybírószám és a rendezők munkáját, valamint a versenyszabályzat betartását,
- a versenyt megelőzően ellenőrzi a versenypálya szakszerűségét, a bemérések pontosságát (ellenőrző pontok, időmérő állomások), a jelölő lapocskákat (stekkeket) kézjeggyével látja el,
- ellenőrzi és felelős a rajt, cél bemérésének pontosságáért,
- a versenypályák ellenőrzésének megtörténtét írásban kell igazolnia a versenyen illetékes szövetségi ellenőr (amennyiben a szabályzat 4.3.2 pontja alapján a VB ellenőrt küld a versenyre) részére,
- ellenőrzi és felelős a versenyterképek, menetutasítások pontosságáért, berajzolásuk és összeállításuk helyességéért,
- a versenyszabályzat megsértése esetén kötelezi a versenybírószámot a hiba kijavítására, kivéve a verseny indítása után a pályával kapcsolatos módosításokat,
- ellenőrzi az eredményszámolás, összeállítás helyességét,
- részt vesz a vitás esetek, óvás elbírálásában,
- ellenőrzi a természet- és környezetvédelmi előírások betartását, az engedélyeket, ha nincs természetvédelmi ellenőrző bíró,
- ellenőrzi a higiénés feltételek meglétét, betartását,
- ellenőrzi a versenyrendezés összes felszerelésének és kellékének meglétét,
- ellátja kézjeggyével a pályakitűzéshez használatos táblázatot,
- az ellenőrzések tapasztalatairól feljegyzést kell készítenie a versenybírószám számára, és ennek egy másolati példányát a verseny napján, a versenyt követően át kell adnia a versenyen megjelent szövetségi ellenőr (amennyiben a szabályzat 4.3.2 pontja alapján a VB ellenőrt küld a versenyre) részére.

4.3.2. Szövetségi ellenőr

Az MTSZ Versenybizottsága az országos bajnoki versenyekre szövetségi ellenőrt küld. A szövetségi ellenőr feladatait a 23. fejezet szabályozza.

4.3.3. Természetvédelmi ellenőrző bíró (TEB)

- alkalmazása akkor ajánlott, ha a résztvevők száma várhatóan a 200 főt meghaladja, kötelező, ha fokozottan védett területen, vagy nemzeti park területén van a versenytérp,
- tevékenységét a természetvédelmi örrre vagy megbízottra vonatkozó előírások határozzák meg.

5. Versenykiírás

A versenykiírás a verseny alapvető dokumentuma.

5.1. A versenykiírás tartalma

- a verseny pontos megnevezése,
  - a verseny célja,
  - a verseny időpontja és helye,
  - a rajt helye,
  - a rajthely elérésének lehetőségei,
  - a verseny meghatározása (fokozat, időszak, forma, típus),
  - a rendező szerv neve, címe, telefonszáma, elérhetősége,
  - a versenybírószám összetétele,
  - a verseny kategóriái, a csapatok lehetséges létszáma,
  - a verseny körülbelüli távja, szintemelkedése, a várható versenyidő,
  - a nevezési cím és határidő, a helyszíni nevezés feltételei,
  - a nevezési díj és más költségek, ezek fizetési módja,
  - az eredmény hirdetésének helye, ideje,
  - a verseny díjazása,
  - a felhasznált térkép méretaránya, alapszintköze, típusa,
  - a plusz térkép(ek)hez történő hozzájutás feltételei,
  - az első és esetleg az utolsó rajt ideje, a jelentkezés ideje, a versenyidőtartam korlátozásának módja,
  - az értékelés módja, hivatkozni kell a versenyszabályzatra, illetve az attól való eltérésre,
  - az óvás díja,
  - a kötelező felszerelés,
  - egyéb szolgáltatások,
  - a lehetőségek és korlátozások,
  - a szövetségi ellenőr neve és elérhetősége,
  - amennyiben a versenyszabályzattól eltérést alkalmaznak a rendezők, úgy a kiírásban közölni kell ennek tényét és mibenlétét.
- a) A versenykiírás melléklete lehet a nevezési lap, amely tartalmazza a fokozatok, kategóriák felsorolását, a nevezési díj befizetésére vonatkozó nyilatkozatot, a nevező csapat nevét, levelezési címét, és a csapat tagjainak névsorát.
- b) A verseny megnevezése áll a névből és a versenytípus megnevezéséből, valamint a

- verseny évszámából és/vagy rendezési sorszámából. Például: X.(sorszám) Tavaszi (név) Kupa (típus) 2007(évszám).
- c) A verseny kaphatja a rendező egyesület, szervezet nevét (pl. Bauxitkutató Kupa), időszakra, tájegységre utaló nevet (pl. Bükk Kupa), reklám nevet (pl. Juve Kupa), vagy egyéb típusú neveket, valamint elnevezhető elhunyt sporttárs emlékére (emlékverseny).
  - d) A verseny neve nem utalhat tiltott jelképre, nemzetiségek, nemzeti kisebbségek, népek, vallások hátrányára más értelmezésben sem. A verseny neve nem utalhat olyan termék, cég nevére, amelynek reklámozását hatályos jogszabály tiltja.
  - e) A verseny nem viselheti politikai párt nevét.
  - f) A verseny neve nem lehet azonos a sportágon belül más verseny nevével. Ha a névazonosságot a rendezők nem szüntetik meg megegyezéssel, a Versenybizottság határozatban dönt, általában a prioritás alapján.
  - g) A versenytípus megnevezésének tükröznie kell a verseny jellegét (kupa, bajnokság, emlékverseny stb.).
  - h) A verseny megnevezése lehet többemű (pl. Arany Kupa és Tóth Lajos Emlékverseny).
  - i) A verseny nevét magyar nyelven kell megfogalmazni, a magyar helyesírás szabályainak megfelelően. Magyarországon működő jogi személyhez fűződő név magyar névnek tekintendő.
  - j) A verseny neve alatt, az alcímben utalni kell a sportágra és arra, hogy egyéni vagy csapatversenyről van szó. A bajnoki versenyek esetében a bajnoki mivoltára is utalni kell. (Pl. Tubes Kupa, természetjáró tájékoztatói csapatverseny, 12. csapatbajnoki forduló).

5.2. A versenykiírás közzététele

A versenykiírás közzétételeinek ajánlott módjai:

- más versenyeken való felhívás (ezt minden verseny rendezőse köteles befogadni),
- helyi, országos lapokban és/vagy más természetjáró újságokban megjelenés,
- az elektronikus sajtóban való megjelentetés (rádió, TV, Internet),
- az MTSZ honlapján,
- jogszerű más (korábbi) versenyek címlistájának felhasználása.

A versenykiírás megjelentethető az írott és elektronikus sajtóban, kivonatos formában is (versenyreklám). Ez esetben a versenyen indulni szándékozók jogosultak teljes versenykiírást kérni telefonon, levélben stb. a versenyrendezőségtől indulási kötelezettség nélkül. A kért teljes kiírást a versenyrendezőség az általa választott módon köteles eljuttatni az érdeklődőnek.

A verseny lemondása esetén a versenybíróóság a versenykiírással azonos szintű értesítési kötelezettséggel bír.

6. A versenypályák kategóriái és nehézségi foka

A versenypályák nehézségi fokát az ellenőrző pontok közti átmenetek és az egyéb tájékoztató feladatok nehézsége határozza meg.

6.1. Felsőfokú pályák

A	kategória	korhatár nélkül
A/19	kategória	(19 éves vagy fiatalabb)
A/36	kategória	(36 éves, vagy idősebb)
A/50	kategória	(50 éves, vagy idősebb)
A/60	kategória	(60 éves, vagy idősebb)
A/70	kategória	(70 éves, vagy idősebb)
A/80	kategória	(80 éves, vagy idősebb)

A korhatárral jelzett kategóriában indulhat az a csapat, amelyben a csapatlétszám legalább fele a megfelelő korhatárral jelzett korú.

Az életkor meghatározása a versenyek szempontjából:

$$\text{Életkor} = \text{Tárgyév} - \text{Születési év}$$

Kivétel az A/19-es kategória, amelyben csak a jelzett korúak indulhatnak.

Felsőfokú (A) verseny rendezhető: nappali, éjszakai és vegyes napszakú formában. A versenypályán a versenyzőknek nehéz tájékozódási feladatokat kell megoldaniuk.

6.2. Középfokú pálya

B kategória. A korhatárral jelzett kategóriában indulhat az a csapat, amelyben a csapatlétszám legalább fele a megfelelő korhatárral jelzett korú.

Az életkor meghatározása a versenyek szempontjából:

$$\text{Életkor} = \text{Tárgyév} - \text{Születési év}$$

B	kategória	korhatár nélkül
B/60	kategória	(60 éves, vagy idősebb)

A középfokú, (B) versenypályákon a tájékozódási feladatok egyszerűbbek.

A tájfutó térkép ismerete szükséges.

6.3. Alapfokú pálya

C kategória. Kor szerinti megbontás lehetséges, de nem szükséges.

Az alapfokú, (C) pályán útvonalleírással lehet segíteni a tájékozódást, a pályán való végig haladást, esetleg alapvető tájékozódási feladatok adhatók.

Feladat lehet: a menetidő tartása, az útvonal követése, könnyű ellenőrző pontok érintése.

Turistatérképen, település térképen, egyszerű térkép vázlaton is rendezhető.

Iránytű, esetleg tájoló ismerete szükséges.

Alapfokú térképolvasási ismeretek szükségesek.

Alapfokú, emelt C kategóriájú versenyen tájfutótérkép ismerete szükséges.

6.4. A versenypályák közötti eltérés

Az esélyegyenlőség érdekében kategóriánként csak azonos pályákon versenyezhetnek a csapatok, egy kategórián belül sem szerkesztési pontban, sem iránymérésben, sem egyéb feladatban nem lehet eltérés az egyes csapatok, versenyzők között.

7. A verseny(pályák) hossza, szintemelkedése, időtartama

7.1. Versenypálya

A rajttól a célig tart a térképen, illetve a menetutasításban megadottak alapján.

7.1.1. A versenypályák távja

A távolságot külön feladat hiányában két egymást követő ellenőrző pont közötti a térképen húzható egyenes szakasz mentén kell mérni. Amennyiben a két ellenőrző pont között húzott egyenes bármely okból elzárt (pl. lakóterület, kerítéssel lezárt, vagy egyéb módon tiltott) területen halad át, a távolságot a lezárt terület kikerüléséhez szükséges legrövidebb útvonalon kell meghatározni, melyre a menetutasításban is fel kell hívni a figyelmet.

A C alapfokú kategóriában a távolságot az optimális útvonalon számított úton kell mérni.

Külön feladatnál a menetutasításban megadottak szerint kell a távolságot meghatározni.

A mért távolságok összessége a versenypálya hossza.

7.1.2. A versenypálya szintemelkedése

A szintemelkedést a távolságméréssel összhangban, ugyanazon egyenes szakaszon, illetve közbeeső lezárt terület esetén ugyanazon (az előző pontban említett) megkerülő útvonalon a szintvonal-metszések számával kell megállapítani úgy, hogy csak a felfelé haladás szintkülönbségeit kell összegezni. A segédszintvonalakat figyelmen kívül kell hagyni.

A versenyeken alkalmazandó versenypálya hosszok és szintemelkedések:

Kategória:	Távolság:	Szintkülönbség:
A felsőfokú	6-12 km	maximum 600 méter
B középfokú	6-11 km	maximum 500 méter
C alapfokú	legfeljebb 11 km	maximum 400 méter
Egyéni verseny	5-8 km	maximum 500 méter

Az éjszakai versenypályák hosszát az alsótávolsági határokhoz kell közelíteni. Éjszakai versenyeken a pálya hossza legfeljebb 8 km lehet.

Az egyéni nappali, valamint az A/70 és A/80 kategóriájú csapat versenyeken - ha ugyanazon a pályán versenyeznek a különböző korosztályú versenyzők és együtt vannak értékelve - a versenypálya hossza nem haladhatja meg a 7 km-t, a szintemelkedés pedig ne legyen több, mint 300 méter. E kategóriákban az éjszakai versenyeken a pálya hossza nem haladhatja meg a 6 km-t.

A verseny várható távját elégséges 1000 m-re kerekítve, szintemelkedését 100 m-re kerekítve megadni a versenykiírásban.

Az esélyegyenlőség érdekében kategóriánként csak azonos pályákon versenyezhetnek a csapatok.

7.1.3. Szalagozások

Ahol szükség van a csapatok (versenyzők) tájékoztatására, eligazítására, ott az útvonalat szalagozni kell. Szalagozás történhet pl. az időrajttól a térképrajtig.

Az alkalmazott szalag színét az Általános utasításban kell közölni a versenyzőkkel. Ugyanezen célt szolgálhatja a jelzett turistaút követésének előírása is.

7.1.4. Tiltott területek, korlátozások

7.1.4.1. A terepen tiltott területek

A térképre berajzolt tiltott területekre a csapatok (versenyzők) nem léphetnek be.

7.1.4.2. A vonatkozó, különös környezetvédelmi és természetvédelmi előírások

A versenyterepre vonatkozó természetvédelmi előírásokat be kell tartani, ezeket a versenyzőkkel előzetesen közölni kell.

7.1.4.3. Magántulajdonú erdők

A versenyterület által érintett erdők tulajdonosától, bérlőjétől (erdőbirtokosságnál személyük megtudható) írásban engedélyt kell kérni. Ha az engedélyt a tulajdonos bármilyen okból nem adja meg, tiltott területként kell kezelni.

7.2. A verseny időtartamára vonatkozó fogalmak

7.2.1. Az előírt menetidő

Az előírt menetidő tartalmazza a pályahossz megtételéhez, a szintemelkedés leküzdéséhez, valamint a feladatmegoldásokra adott időt a rajtban és a verseny közben.

A menetutasításban kell megadni az ellenőrző pontok közötti távokra meghatározott menetidőket.

A menetidőket minden esetben egész percre kerekítve kell megadni, vagy – menetidő számítási feladat esetén – kiszámítani.

A versenypálya rendkívüli adottságára való tekintettel többletidő is adható.

A nehezebb feladatok megoldására szintén javasolt többletidő adása.

A menetidő számítása

Menetidő-számításnál a távolságra adandó, és a szintemelkedésért járó menetidőket percben egy tizedes pontossággal kell számítani. A két menetidőt össze kell adni és a kapott összeget egész percre felfelé kerekítve kapjuk meg az adott szakasz menetidejét.

A szerkesztési és technikai feladatokhoz többletidőt kell biztosítani; ezt tartalmazhatja a menetidő is, de ebben az esetben a versenyzők figyelmét fel kell hívni erre a menetutasításban. A menetidő számításához segédlet található a Szabályzat 4. sz. mellékletében.

7.2.2. Pihenőidő

Az időmérő állomáson a csapatok (versenyzők) kérésére pihenőidő adható. Mértéke általában állomásonként 5-15 perc, nagy csapatszám esetében az alsó határértékhez kell közelíteni. Állomásonként a maximális értékét az Általános utasításban kell megadni.

A versenybíró a teljes versenytávra is maximálhatja a kiadható pihenőidőt, erről a versenyzőket a verseny előtt köteles tájékoztatni.

Állomásbíró nélküli időmérő esetén a menetutasításban meghatározott korlát túllépésekor a csapat/versenyző percenként 2 hibapontot kaphat, amennyiben erről a rendezők az Általános utasításban tájékoztatják őket.

7.2.3. Torlódási idő

Az időmérő állomásokon egy időben tartózkodó, azonos útvonalon továbbhaladó csapatok szétválasztására felhasznált idő. Befolyásolhatja a versenyidőt, ezért a versenypályák tervezé-

sekor és a versenyidő megadásakor figyelembe kell venni.

Amennyiben nem állomásbíró végzi a versenyidő rögzítését – például digitális úton történő rögzítés esetén - a torlódási idő nem értelmezhető.

Előre nem ismert, csak becsülhető érték, az indítási időközök alkalmazásából következően összegződik.

7.2.4. Keverési idő és korlátja

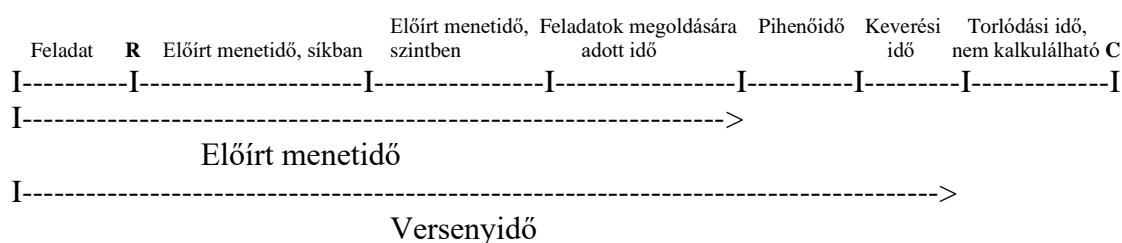
Az az idő, amelyet az előírt menetidőn, pihenési időn és torlódási időn túl a csapat (versenyző) a versenypálya teljesítéséhez felhasznál. Előre nem ismert, korlátját a versenybíró az adott versenyen meghatározhatja (amennyiben a verseny lebonyolításához ezt szükségesnek tartja). A korlát időértékét a verseny nehézségét is figyelembe véve a versenybíró a menetutasításban kategóriánként adja meg. A korlát értékének az előírt menetidő legalább 30 %-ának kell lennie. ($K \geq \text{előírt menetidő} \times 0,3$)

7.2.5. A versenyidő

A versenyidő az előírt menetidők (síkban, szintben, valamint a feladatokra adott plusz idő), a pihenőidő(k), valamint a keverési idő összege.

A versenyidő – a valóságos pihenő idő(k) és a keverési idő miatt – csak becsülhető érték. Az értéke a lehetséges pihenő idő(k) és a keverési idő korlátjának megadása esetén behatárolható.

Ábrázolva:

7.2.6 Indítási időköz

Indítási időköz az az időtartam, amely két csapat (versenyző) elindítása közt eltelik. Azonos pályán továbbhaladó csapatok (versenyzők) minimum 3 perc időközzel indítandók.

Azonos kategóriában induló csapatok (versenyzők) - amennyiben azonos klubhoz tartoznak - minimum két indítási időközzel indulhatnak egymás után.

Az időmérő állomásokon lehetőleg a rajttal azonos indítási időközöket kell alkalmazni.

7.2.7. A verseny időtartamának korlátozása

A rendezők alapvető feladata: úgy kell meghatározni a versenypályák paramétereit, hogy a menetidőkre és a keverési időkre meghatározott előírások megtartásával, és a gyakorlatban előforduló mértékű torlódások ellenére az eredményhirdetés a nappali versenyeken a verseny napján legkésőbb 17 óráig, éjszakai versenyeken pedig másnap reggel 9 óráig megtartható legyen.

A rendezők az előre nem látható tényezők miatt jogosultak a pályabontás kezdetének időpontját az Általános utasításban (vagy menetutasításban) meghatározni a csapatok (versenyzők) számára. A megadott időpont után beérkező csapatokat (versenyzőket) az időben beérkezettek mögé sorolhatja, amennyiben a késésükkel akadályozták az időben történő eredményhirdetést. A megadott időpontban még pályán lévő csapatok (versenyzők) kötelesek a legrövidebb úton a célba menni és ott jelentkezni.

Ha a rendezők a menetutasításban nem adták meg a pályabontás kezdetének időpontját, akkor eredményhirdetést csak azután szabad megtartani, ha már minden csapat célba érkezett.

7.3. A különböző kategóriákban alkalmazandó menetsebességek, pótidők

7.3.1. Nappali versenypályán alkalmazott menetsebességek, pótidők

Kategória	Menetsebesség	Pótidő
A	4 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 1 perc
A/19	4 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 1 perc
A/36	3,5 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 1 perc
A/50	3 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 1,5 perc
A/60	2,5 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 2 perc
A/70	2,25 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 2,5 perc
A/80	2 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 3 perc
B	3 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 1 perc
B/60	2,5 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 2 perc
emelt C	3 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 1 perc
C	4 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 1 perc

7.3.2. Éjszakai versenypályán alkalmazott menetsebességek, pótidők

Kategória	Menetsebesség	Pótidő
A	3 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 1 perc
A/19	3 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 1 perc
A/36	3 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 1 perc
A/50	2,5 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 1,5 perc
A/60	2 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 2 perc
A/70	2 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 2,5 perc
A/80	2 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 3 perc
B	3 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 1 perc
B/60	2 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 2 perc
C, emelt C	3 km/óra	10 méter szintemelkedésenként plusz 1perc

8. Nevezés, költségek

A nevezés módját, a versenyzők költségeit a versenykiírás szabályozza.

A kiírásban található nevezési feltételektől eltérő nevezéseket nem köteles elfogadni a rendezőség, ebben az esetben azonban az érintett csapatot (versenyzőt) haladéktalanul értesíteni kell.

8.1. Előzetes és helyszíni nevezés

8.1.1. Előzetes nevezés

Előzetesen nevezni a versenykiírásban megadott nevezési határidőig, a megadott címre lehet. Ha a kiírás úgy rendelkezik, előzetesen kategóriánként, korcsoportonként kell nevezni, megjelölve a csapatok várható létszámát.

8.1.2. Helyszíni nevezés

Helyszíni nevezés az indulás előtt a kiírás szerint, esetleg korlátozott létszámban történhet.

8.2. Költségek

A kiírásnak minden esetben tartalmaznia kell a nevezési, hozzájárulási díj összegét és a más, pótlólagosan felmerülő költségeket is (szállásdíj, étkezés, plusz térkép stb.), amennyiben ezek szervezését a versenyrendezők a kiírásban vállalták.

A versenybírószám rendelkezhet úgy, hogy a nevezési díj mértékét a nevezési és/vagy befizetési határidő betartásától teszi függővé.

9. Általános tájékoztató

9.1. Az általános tájékoztató kötelező tartalma

Az általános tájékoztatónak tartalmazni kell:

- minden kategóriára vonatkozó általános előírásokat, figyelmeztetéseket,
- kategóriánként a pálya hozzávetőleges hosszát és szintemelkedését,
- a versenyidő tartamának korlátozási módját,
- a veszélyekre, érdekességekre, verseny közbeni rendkívüli eseményekre és körülményekre való figyelmeztetést,
- a pályán alkalmazott jelzőszalagok színét,
- a versenyzőkre vonatkozó információkat,
- a verseny közbeni szolgáltatásokat (pl. büfé),
- az óvásra vonatkozó előírásokat.

9.2. Az általános tájékoztató egyéb tartalma

Célszerű, ha az általános tájékoztató tartalmazza:

- a versenypályán alkalmazott feladatok értékelési szabályait,
- a cél bontásának tervezett időpontját,
- a csomagok esetleges szállítására vonatkozó információkat,
- az elsősegély lehetőségeket,
- a visszautazásra vonatkozó információkat.

Az általános tájékoztatót a versenyközpontban és a rajtban ki kell függeszteni, vagy a csapatoknak a versenyközpontban kell átadni. Az általános tájékoztató egy példányát a szövetségi ellenőrnek, annak kérésére át kell adni.

10. Térkép

10.1. A verseny térképe

A felsőfokú és középfokú versenyt olyan többszínnyomású, cseppálló térképen kell rendezni, amely valósághűen ábrázolja a versenyterep síkrajzát, domborzatát, vízrajzát és terepfedezetét. Méretaránya 1:15.000, 1:10.000, 1:7.500 vagy 1:5.000, alapszintköze általában 5 m vagy kisebb lehet.

Az alapfokú verseny turistatérképen, az emelt szintű alapfokú verseny tájfutó térképen is megrendezhető.

Térképvázlat: A követendő útvonalról készített méretarányos nyomvonalrajz, vagy az érin-

tendő tereptárgyak, idomok sematikus, de elhelyezkedésüket tekintve irányhelyes vázlatrajza. Nagypontosságú feladatra nem alkalmazható.

10.2. A verseny térképével kapcsolatos előírások

- a) Amennyiben a verseny helyéről 1:15.000 léptékűnél nagyobb méretarányú tájfutó térkép is beszerezhető (közel azonos minőségben), akkor a nagyobb méretarányú térképet kell biztosítani.
- b) A versenyek rendezéséhez nem használható 10 évnél régebbi helyesbítésű térkép. Amennyiben a versenytérkép az eredeti térképnek csak részlete, azon a helyesbítés évének szerepelnie kell.
- c) A versenytérkép a csapat (versenyző) tulajdona, az időjárás viszonyaitól való megóvásáról is ő köteles gondoskodni. Amennyiben a versenybírók úgy rendelkeznek, a versenytérképet a csapat (versenyző) a célba érkezéskor köteles átadni az ezzel megbízott versenybíróknak. A verseny végén a térképet a versenybírók köteles visszaadni a csapatnak (versenyzőknek).
A csapatvezető megtagadhatja a térkép átadását, ha a véleménye szerint a térkép rajzolatában, ellenőrző pontok egyértelmű jelölésében óvási ok van, s ezért óvni szándékozik. Ekkor azonban az óvás elbírálásáig a versenybírók által kijelölt helyen kell tartózkodnia, térképpel kapcsolatos kommunikációja más csapatokkal (versenyzőkkel) tiltott.
A versenytérképet egyes feladatok végrehajtása során (pl. memória feladat) a versenyrendező képviselője átmenetileg elveheti, és a végrehajtást követően visszaadhatja a csapatnak (versenyzőknek).
- d) A térképek jelkulcsa általában a tájfutó térképek nemzetközi jelkulcsával egyezzen meg. Eltérés esetén a térképen fel kell tüntetni a szabványostól eltérő jelek leírását.
- e) A plusz térképhez jutás módját a versenykiírás szabályozza. A versenyeken a versenyrendezés az előzetesen nevező csapatok külön kérésére, azoknak plusz térképe(ke)t biztosíthat. A plusz térképek költségei a versenyző csapatot terhelik. Ilyen irányú helyszíni kérésnek a rendezőség nem köteles eleget tenni.

11. Pályaberajzolás a térképre

11.1. Az előre berajzolt térképek, utasítástérképek

Felső- és középfokú versenyeken csak előre berajzolt térkép alkalmazható.

Minden pályaberajzolás élénkpiros-, bíbor-, illetve narancs színnel történik. Ettől eltérni a feladatoknál, segédpontoknál lehet, de akkor erre a menetutasításban fel kell hívni a versenyzők figyelmét. A jelöléseket csak vízben nem oldható rajzolatú írónnal (tus tinta, alkoholos rostirón, golyóstoll) szabad berajzolni. A térkép rajzolatát 100 % -ban lefedő festékű rajzeszköz nem alkalmazható, nyomtatóval történő pályaberajzolásnál a felülnyomásnak áttetszőnek kell maradnia.

A rajthelyet egyenlő oldalú háromszöggel kell jelölni, a háromszög oldala 7 mm, az egyik csúcsa az első ellenőrző pont felé mutasson. A rajt helye a háromszög középpontjában van.

Az ellenőrző pontokat 6-8 mm átmérőjű körrel kell jelölni. Az érintési pontnak (a bója és igazoló eszköz pontos helyének) közelítőleg a kör középpontjába kell esnie és ezt a térképen egyértelműen meg kell jelölni. Minden ellenőrzőpontot meg kell jelölni a térképen – kivételt

képeznek azok az ellenőrzőpontok, melyek térképi helyének meghatározása a menetutasításban megadott feladat. A kötelező útvonal jellegű feladatok kezdő- és végpontját, valamint az itiner kezdőpontját egyértelműen meg kell jelölni.

Az ellenőrző pontokat, feladatokat a rajttól a célig növekedő sorrendben meg kell számozni. A térképen feltüntetett sorszámozás meg kell, hogy egyezzen a menetutasításban feltüntetett ellenőrző pontok, feladatok sorszámával.

Két ellenőrző pontot jelző kör egyenes vonallal összeköthető, ha közöttük nincs egyéb feladat. Nem alkalmazható az összekötés, ha a vonal térképjelet takarna el. Kötelező útvonal végpontjait a szomszéd pontokkal nem szabad összekötni.

A kötelező útvonalat, mint feladatot, folyamatos piros vonallal és a soron következő számmal kell jelölni. Ha a haladás iránya megszabott, azt a haladás irányát mutató nyíllal kell jelezni. Ha lényeges térképi jelet takarna el, akkor a vonalat meg kell szakítani. Ebben az esetben az adott tereptárgy az útvonalhoz tartozónak tekintendő.

Egy adott kötelező útvonal csak egy sorszámot viselhet.

A cél helyét két, 6 és 8 mm átmérőjű koncentrikus körrel kell jelölni, egyebekben az ellenőrző pontoknak megfelelően kell eljárni.

Ha a rajt és a cél azonos helyen van, akkor a rajt helyét jelölő háromszögön belül (vagy kívül) egy körrel jelöljük a cél helyét.

A tiltott területet, ahova bármilyen okból tilos a belépés, piros vonallal körül kell rajzolni, 45 fokos szögben be kell vonalkázni.

A kategóriát a versenytérképen fel kell tüntetni.

Minden utólagos helyesbítést a jelkulcs szerinti színnel kell berajzolni.

Az írások iránya mindig nyugat-keleti legyen, és ne takarjon el a térképen lényeges részeket. Az ellenőrző pontok sorszámozását úgy kell elhelyezni, hogy a számok ne fedjenek el tájékozási szempontból fontos térképjeleket.

A segédpontot 6–8 mm oldalhosszúságú négyzettel, a segédpontokat nagybetűvel kell jelölni. A segédpontokat minden esetben egyértelműen kell jelölni.

Kiegészítő térképeket, térképvázatokat lehet alkalmazni egyes további készségeket igénylő feladatoknál (pl. speciális útvonalkövetés, pontfogás emlékezetből stb.). A kiegészítő térképek méretaránya eltérhet a versenytérképétől.

11.2. Egyéni berajzolás, utasítás-térkép alapján

- nappali versenyen alkalmazható,
- a módszer alkalmazása esetén a megfelelő feltételeket (asztal, megfelelő világítás, rajzeszköz, kiszúró szerszám) a rendezőségnek kell biztosítani,
- a berajzolás az előírt menetidőn belül és kívül is történhet, de az üres térkép átvételkor közölni kell a csapattal (versenyzővel) a berajzolásra adott időt.

12. Menetutasítás

A menetutasítást írásban kell kiadni úgy, hogy a versenyző abból világosan és egyértelműen megérthesse az elvégzendő feladatokat.

A menetutasítást indulás előtt, az időrajtban kell kiadni.

Tartalmazza:

- a verseny nevét, helyét, időpontját, a pálya kategóriáját,
- az alapszintközt, méretarányt (ha a térkép nem tartalmazza),
- az előírt menetidőt pontonként (szakaszonként), percben,
- a versenypálya távját,
- a versenypálya teljes szintkülönbségét,
- kötelező útvonal esetén a menetidő mely szakaszra vonatkozik (ha a feladatban menetidő számítást kell végezni, annak helyét X-el kell jelölni),
- a feladatokat egyértelmű megfogalmazásban vagy rajzban,
- a feladat magyarázatát (ha azt szükségesnek látja a versenybíró),
- az időmérő állomásokon kérhető maximális pihenőidő mértékét,
- a feladatok értékelési szabályait, amennyiben az általános tájékoztató nem tartalmazza,
- a versenyidőtartam korlátozásának módját és az ehhez kapcsolódó információkat (torlódási idő nélküli versenyidő vagy pályabontási idő).

A menetutasítás tartalmazhat még pontmegnevezéseket az alábbiak szerint:

Felsőfokú (A) versenyen: nappali versenyen nem szabad megadni, csak azoknál a feladatoknál, ahol ez szükséges.

Középfokú (B) versenyen: megadható.

Alapfokú (C) versenyen: kötelező.

Éjszakai versenyen: minden fokozatú versenyen adható.

A pontmegnevezések jelkulcs szerinti szöveggel is megadhatók.

A menetutasítást kategóriánként kell elkészíteni.

A menetutasítás formája versenyenként más és más lehet. A világos, könnyen áttekinthető információadást kell alkalmazni.

A menetutasítás a csapat (versenyző) tulajdona, annak állagmegóvásáról saját érdekében gondoskodnia kell.

13. Versenyzőkarton

13.1. Versenyzőkarton (lásd a Versenyszabályzat végén)

A pontérintések igazolására minden csapatnak (versenyzőnek) a jelentkezéskor versenyzőkartont kell adni, legkésőbb a pályára induláskor.

Anyaga olyan vastagabb kartonpapír, amely a pontérintést igazoló szerkezet lenyomatának megőrzésére alkalmas, a nedvességet jól tűri, összehajtható. Állagának megőrzése a csapat (versenyző) érdeke és feladata.

A versenyzőkarton rovatainak tartalmazniuk kell:

- a csapatnevet, pontos levelezési címet, egyesületének nevét,
- a csapattagok nevét, születési évét,
- a kategóriát, a korcsoport megjelölését,
- a rajtszámot,
- a rajt és a célba érkezés időpontját,
- a rajtbíró szignójának helyét,
- a bontott táv miatt az időmérő állomásra érkezés és onnan indulás idejét,

- igazoló helyeket (négyszögeket) az ellenőrző pontokon történő jelölésre, egyes feladatok megoldásának rögzítésére és az állomásbíró kézjegyének elhelyezésére.

13.2. A versenyzőkarton ellenőrzése

A versenybírószak bármely tagja és az ellenőrzőbíró a versenyzőkartont a versenypálya egész területén, bármikor jogosult ellenőrizni, és ha szabálytalanságot tapasztal, a rajtszám feljegyzésével jelenteni köteles a célbíróknak. Az ellenőrző személy köteles az ellenőrzést a versenyzőkartonon aláírásával, a probléma rövid leírásával és az ellenőrzésre fordított idő feltüntetésével rögzíteni.

13.3. A versenyzőkarton megsemmisülése

Ha a versenyzőkarton megsemmisült vagy elveszett, a csapat (versenyző) teljesítménye nem értékelhető.

13.4. A versenyzőkarton védelme

A versenyzőkarton védelme a versenyző feladata, az alkalmazott védelem nem akadályozhatja a versenybírószak munkáját.

14. Az állomáskarton

Az állomáskarton az áthaladó csapatok nyilvántartására szolgál. Az állomásokon (ellenőrző pontokon), de jellemzően csak az időmérő állomásokon kell rajtszám szerint, érkezési és indulási idővel a csapatok áthaladását dokumentálni.

Az adatok helyességét a versenyző csapat vezetője igazolja kézjegyével. Erre azért is szükség van, hogy amennyiben a csapat (versenyző) nem érkezik be a célba, egyértelműsíteni lehessen az eltűnés helyét és körülbelüli idejét.

Az állomáskartonon rögzíteni kell az előző szakasszal kapcsolatosan jelzett óvási szándékot és az óvni szándékozó csapat nevét, kategóriáját.

15. Versenyközpont, rajthely, sorsolás

15.1. Versenyközpont

Az a hely, ahol meg lehet oldani a csapatok (versenyzők) jelentkezését, regisztrációját, általános tájékoztatását, az eredményhirdetést. Jól megközelíthető helyen kell lennie. A versenykiírásban jelzett első rajtidő előtt fél órával működni kell.

15.2. Rajthely elhelyezés

A rajthelyet felső- és középfokú versenyen úgy kell kialakítani, hogy az éppen induló vagy érkező csapat (versenyző) ne érintkezessen a többi csapattal (versenyzővel).

A rajthelyet "**Rajt**" felirattal kell ellátni.

Az induló csapatokról (versenyzőkről) kategóriánként rajtlistát kell vezetni, a rajtszám, a csapat neve, létszáma és az indulási idő feltüntetésével.

15.3. Időrajt, térképrajt

Az időrajt és a térképrajt szétválasztása nem szükséges. Általában összevont idő- és térképrajt

alkalmazandó.

15.3.1. Időrajt

A csapatok(versenyzők) az időrajtban kapják meg a menetutasítást, a versenytérképet és a versenyzőkartont. Innen kezdődik a versenyidejük.

A külön időrajtot akkor kell alkalmazni, ha az nem található meg a versenytérképen.

Ha az idő- és a térképrajtot különválasztják, a **Rajt** feliratot az időrajtban kell elhelyezni, a térképen pedig a térképrajt helyét kell megjelölni.

Ebben az esetben az időrajtból a térképrajtig tartó átmenetet egyértelműen meg kell határozni a versenyzők részére: szalagozás alkalmazásával, vagy pontos szöveges előírással.

A rajtidő betartásáért a rajtbíró felelős.

A térkép és a menetutasítás időben való átvételéért a csapat(versenyző) felelős.

A rajtidő meghatározásával célszerű kategóriákon belül nagyobb időközöket tartani, de minimum 3 perc kötelező.

Az indítási időköz meghatározására a versenybírótság jogosult.

Éjszakai versenynél az időrajtban megfelelő világítást kell biztosítani.

15.3.2. Térképrajt

A térképrajt a versenypálya térképen elhelyezkedő első ellenőrző pontja.

A térképrajt azonos lehet az időrajttal. Ha a térképrajt nem azonos az időrajttal, akkor TR feliratú bójával kell megjelölni a terepen, melyre jelölő eszközt kell kihelyezni. Nem kell külön jelölő eszközt alkalmazni, ha azt a pálya vonalvezetése nem teszi szükségessé. A térképrajt környezetében elhelyezhető tévesztő ellenőrző pont is.

Jelölése a térképen: egyenlő oldalú háromszög.

15.4. Sorsolás

Az indítási sorrendet a versenybírótság határozza meg sorsolással vagy más módon úgy, hogy biztosítható legyen a csapatok (versenyzők) független indulása.

16. Ellenőrző pont, időmérő állomás

Az **ellenőrző pont, időmérő állomás** a versenypályának a térképen és a terepen megjelölt, vagy feladattal meghatározott pontja. Ellenőrző pont, időmérő állomás a térkép rajzolatán kívül nem lehet.

Az **ellenőrző pont, időmérő állomás** lehet a terepnek bármely – a térképen azonosítható pontja.

Az ellenőrző pontokat a csapatoknak előírt módon kell érinteniük, és a versenybírótság a csapatok áthaladását (érkezését, továbbindulását) e pontokon ellenőrizheti.

Ellenőrző pont nem lehet a terepen élő vadak számára felállított etető, sózó, egyéb létesítmény.

Kerülendő a bóját a vadak nyilvánvalóan használt fészke, vacka, odúja (kivéve a rókalyukat, rókavárat) közvetlen közelében elhelyezni.

16.1. Az ellenőrző pont, időmérő állomás bemérése

Az ellenőrző pontnak az 50 méter sugarú körben az összes tájékozódásra alkalmas ponttól mérve a helyén kell lennie. A bemérés pontossága térképen mért 1 mm-es távolság, a méretaránynak megfelelően.

Az ellenőrző pontnak a térképen körrel jelzett környezetén belül az egyértelmű beazonosítást ellehetetlenítő térképhiba (olyan hiányzó, vagy jelöletlen tereptárgy, hibásan jelölt tereptárgy, amelyet nem lehet helyszíni tájékozódással kiszűrni) nem lehet. Körön belül a távolsági eltérés bármely két – térképen jelzett – tereptárgy között a térképen mért távolsághoz viszonyítva legfeljebb plusz-mínusz 0,5 térképi mm lehet.

Az ellenőrző pontok helyének kijelölésekor, illetve meghatározásakor a közvetlen környezetnek kell meghatározónak lennie.

Kivételt képeznek a fenti szabályok alól azok a feladatok, amelyek kifejezetten térképhibák felismerésére irányulnak, illetve azok az esetek, amikor a pályák jó vezetése megköveteli adott, térképhibás helyen is ellenőrző pont telepítését. Ebben az esetben azonban tévesztő bóját elhelyezni nem szabad, és a menetutasításban jelezni kell, hogy az adott érintési ponton csak egy bója van.

16.2. Az ellenőrző pont megjelölése a pálya bemérésekor

A beméréskor az ellenőrző pont helyét meg kell jelölni (stekk). Amennyiben az ellenőrző pont beazonosítása olyan feladat részét képezi, amely során a felkeresése szöveges beírással igazolható (például határkö felirat), nem szükséges stekkel megjelölni.

A stekk egy kb. 3x3 cm-es papírlap, lehetőleg vízálló anyaggal bevonva, rajzszöggel feltűzve. A stekken szerepelnie kell a verseny nevének, dátumának, valamilyen megkülönböztető jelzésnek, ellenőrzés után az ellenőrző bíró kézjegyének.

A pálya bontásakor a stekket el kell távolítani.

A tévesztő bóják helyét is az érintendő bójákkal azonos típusú stekkel kell megjelölni.

16.3. Az ellenőrző pont, időmérő állomás megjelölése a terepen

- minden ellenőrző pontot (időmérő állomást) bójával kell megjelölni, amely az igazoló eszköz (vagy időmérő állomásbíró) helyét jelzi, kivéve azon feladatokat, amelyek felkeresése szöveges beírással igazolható (például határkö felirat),
- a bója elhelyezésénél arra kell törekedni, hogy a csapat (versenyző) számára csak közvetlen közről, akkor váljon láthatóvá, amikor a csapat (versenyző) az adott tereptárgyat eléri,
- a bóját a térképen jelzett tereptárgyon kell elhelyezni, vagy ha arra nincs lehetőség, a lehetséges legközelebbi helyen, legfeljebb 2 m távolságban,
- útvonalkövetés feladat esetén, az útvonal kezdetén és végén a helyes bóját pontosan a térképen jelzett tereptárgyon, illetve a térképi jelölésnek megfelelő helyen kell elhelyezni, hogy az útvonalon kívül eső tévesztő bójáktól jól meg lehessen különböztetni,
- a bója legfeljebb 1,5 m magasságban helyezhető el oly módon, hogy jellegzetes alakját a verseny befejezéséig megtartsa,
- amennyiben az időmérő állomáson nem állomásbíró végzi a versenyidő rögzítését – például digitális úton történő rögzítés esetén – a pontérintési idő rögzítésének szükségességét és módját a helyszínen felirattal kell jelezni.

16.4. A bója

Három négyzet által határolt hasáb, minden oldala minimum 15x15 cm és maximum 30x30 cm, a négyzetek átlósan kettéosztottak. Az átló felett a színe fehér, alatta piros, vagy a szintévesztők miatt narancs színű legyen. Anyaga lehet papír, szövet, műanyag vagy fém.

Éjszakai versenyen használható a bójára ragasztott fényvisszaverő anyag.

A bóján jelöléseket lehet alkalmazni: a verseny neve, a rendező neve, számok vagy betűk.

Egyes feladatoknál (irányfésű, távolságfésű) más méretű és anyagú bója is használható, amely az időjárás viszontagságait rongálódás nélkül elviseli, de ezt a versenyzőkkel a menetutasításban vagy az általános tájékoztatóban közölni kell és a rajtban be kell mutatni.

16.5. A bóják kihelyezése

- a verseny előtt a pályakitűző helyezi ki a bójákat és az igazoló szerkezeteket,
- ha nem a pályakitűző teszi ezt, akkor csak olyan személyre bízhatja, aki ismeri az ellenőrző pontok (stekkek) pontos helyét, de a felelős ebben az esetben is a pályakitűző (bóját és jelölő szerkezetet csak oda szabad elhelyezni, ahol a megfelelő stekk van!),
- a felvezetés befejezéséről a pályakitűző értesíti a rajtszemélyzetet,
- a rajtban és a célban bóját elhelyezni csak tájékoztatás, ill. bemutatás céljára lehet (kivéve az elektronikus pontérintési rendszernél).

16.6. A pontérintést igazoló felszerelés

Az igazoló felszerelés lehet szűrőbélyegző, zsírkréta, bélyegző (bélyegzőpárnával), elektronikus pontérintésre alkalmas eszköz, illetve egyéb azonosításra alkalmas eszköz (pl. QR kód).

Igazolásra alkalmas a bójakód beírása is, ha a menetutasítás ezt írja elő. Digitális eszközzel/mobil telefontal való beolvasás is alkalmazható a pontérintés igazolására.

A versenypálya egész területén lehetőleg egyféle igazoló eszközt használjunk.

A speciális feladatoknál ettől el lehet térni (pl. irányfésű).

Az igazoló szerkezetnek a bójával egy egységet kell képeznie.

16.7. A pontérintést igazoló szerkezet megsemmisülése

Ha bebizonyosodik, hogy a pontérintés igazoló felszerelés valamilyen oknál fogva nem volt a helyén, és az igazolás ezért nem volt elvégezhető, az egyéb igazolás elfogadása és a szakaszon ejtett időhibák törlése (kivizsgálás után) az ellenőrző bíró javaslatára a versenybíróóság elnökének feladata.

Az igazoló szerkezet hiányában a bóján található kód, illetve a stekk kódja felhasználható az érintés igazolására.

Bójával és/vagy igazoló szerkezettel kapcsolatos problémát bármely versenyző jelezhet a soros időmérőben, illetve a célban (mint az utolsó szakasz időmérőjében). Ez észrevétel (nem óvás), de a bejelentést a versenyrendezőségnek haladéktalanul ki kell vizsgálnia.

A megrongálódott, eltűnt bója, vagy igazoló szerkezet pótlásáról lehetőleg a verseny közben gondoskodni kell. Egyúttal a versenybíróóság elnöke dönt az esélyegyenlőség fenntartása érdekében teendő intézkedésekről.

16.8. Az ellenőrző pontok őrzése, a pontőr feladatai

A lehetőségektől függően a versenybíróóság dönti el, hogy az ellenőrző pontokat őrizteti-e vagy sem.

Az ellenőrző pont és az igazoló szerkezet eltűnéséből származó következmények a versenybírókat terhelik.

A pontőr viselkedésével, felszerelésével ne befolyásolja a csapatokat (versenyzőket) az ellenőrző pont megtalálásában.

A pontőr nem adhat a versenyzőknek, csapatoknak a feladatok teljesítését segítő felvilágosítást. Ha lehetőség van rá, akkor jegyezze fel a csapatok (versenyzők) rajtszámát és áthaladási idejét.

Az észlelt szabálytalanságot a pontőr köteles a versenybírósnak jelezni.

16.9. Ellenőrző pontok a térképen és a terepen

Az ellenőrző pontok egymástól való távolsága nincs szabályozva, de a két ellenőrző pontot jelölő kör ne keresztezze egymást.

A csonka kör alkalmazása a térképen csak az értelmezhetőség határáig megengedett, ha az ellenőrző pontra való haladás közben az eltakart idom zavarná a pontos térképolvasást.

Egymás mellett hasonló jellegű ellenőrző pontokat megadni csak akkor szabad, ha azok a terepen és a térképen (a méretarányának megfelelően) is elkülöníthető domborzati, vízrajzi, síkrajzi vagy növényzeti elemek.

A térkép széléhez csak akkor lehet 8 mm-nél közelebb elhelyezni ellenőrző pontot, ha a térkép szélén feltűnő síkrajzi, vízrajzi, fedettségi vagy domborzati felfogó vonal van.

16.10. Az ellenőrző pontok felhasználása

Egy ellenőrző pont egy versenyen, egy kategóriában az időmérő állomás és egyes speciális tájékozdási feladatok kivételével csak egyszer szerepelhet.

16.11. Időmérő, utasítást adó állomás

Időmérő állomás az az ellenőrző pont, amelynek feladata a menetidő betartásának ellenőrzése. Helyét a versenyzőkkel előre közölni tilos.

Hasonlóan a versenypálya más ellenőrző pontjához, bójával kell megjelölni.

Az időmérő állomáson elhelyezett bójánál nem kell jelölni, mert a ponton való megjelenést az állomásbíró igazolja (elektronikus pontérintési rendszer kivételével).

A bója közvetlen közelében kell a versenyzőkartonnal kapcsolatos adminisztrációt elvégezni.

Az időmérő pontokon legalább egy állomásbíró végezze az adminisztrációt.

Az időmérő állomáson ellenőrzik a csapat létszámát, valamint a versenyzőkartonton és az állomáskartonton is jegyzik a csapat beérkezésének és tovább haladásának időpontját. A csapatvezető (versenyző) aláírásával ismeri el az állomáskartonton jegyzett időpontokat. A versenyzőkartonton az időpontokat az állomásbíró aláírásával hitelesíti. Vitás esetben az állomáskartonton bejegyzését kell elfogadni.

A csapatok itt kaphatnak külön feladatot, amit a menetutasítás nem tartalmaz.

Biztosítani kell, hogy minden csapat azonos szövegezésben kapja a feladatot. Azonos kategóriában induló csapatok nem kaphatnak különböző feladatokat.

Új térkép és új menetutasítás is adható.

Időmérő állomásnál tévesztőbója nem lehet.

A tovább indulás időpontját, a versenybírók által megjelölt határok között, az állomásbíró határozza meg.

A rendezők a csapatok (egyéni versenyzők) számára lehetővé tehetik, hogy az időmérőhöz

való beérkezés hivatalos időpontja előtt is tovább indulhassanak, amennyiben erre mód van és amennyiben a csapatok (versenyzők) élni kívánnak ezzel a lehetőséggel. Az indulási időpontnak azonban a valóságos időpontnak kell lennie!

A versenypálya addigi szakaszát a versenyzőkartonon le kell zárni, az üres kockákat áthúzással érvényteleníteni kell, amit az állomásbíró az utolsó igazolást követően aláírásával hitelesít. Itt adható, illetve kérhető pihenőidő, de időtartamát a menetutasításban maximálni kell. Ha a csapat (versenyző) pihenőidőt kér, azt meg kell adni.

Amennyiben az időmérő állomáson nem állomásbíró végzi a versenyidő rögzítését – például digitális úton történő rögzítés esetén – a pontérintési idő rögzítésének eljárását a helyszínen felirattal kell jelezni.

16.12. Tévesztő ellenőrző pontok (tévesztőbóják)

A tévesztőbóják a térképolvasási és tájékozódási készség pontosságának ellenőrzését szolgálják.

Az alapszabály az, hogy elhelyezésük korrekt, a helyes ponttól egyértelműen megkülönböztethető legyen.

Különös gondot kell fordítani a szerkesztett pontok kijelölésénél a +/- 1 fokos hibahatárra, valamint arra, hogy azokban az esetekben, amikor a helyes pont főként csak távolságméréssel azonosítható (pl. vonalszerű tereptárgyakon kijelölt ellenőrzési pontok), ott a tévesztőpont csak 1 térképi mm-en túl helyezhető el.

Ott célszerű alkalmazni, ahol a bóják vitathatatlanul a térképen jelzett, a terepen jól bemérhető tereptárgyon helyezhetők el.

Ha a versenypálya szerinti helyes ellenőrző pont (bója) és a tévesztő ellenőrző pont (bója) a térképen külön ábrázolt tereptárgyra van kitűzve és az a valóságban is létezik, akkor egymás közvetlen közelében is (a térkép 1 mm-ének megfelelő távolságon belül is!) elhelyezhetők.

Versenyeken ellenőrző pontként előfordulhatnak úgynevezett „zöldpontok” is, amikor az ellenőrző pont nem tereptárgyon található. Ilyen esetekben azonban a „helyes” és a tévesztőbóják távolsága legalább 2 térképi mm-nek megfelelő terepi távolságra legyen a felesleges viták elkerülése céljából.

Tévesztőbójának minősül minden igazoló eszközzel ellátott bója, amely a verseny ellenőrző pontjához képest a térképi körön belül van, továbbá amit a versenybírósg annak minősít.

A tévesztőbója elhelyezésének szabályai alól kivételt képez, ha a verseny feladata nem a térképolvasásra, hanem a terepen elvégzendő mérésre, becslésre vonatkozik (pl. távolságmérés). Ilyen esetben nem szükséges tereptárgy a bóják elhelyezéséhez.

Ha egy adott helyen a térkép több tereptárgyat összevont térképjellel jelöl, egyértelműen nem azonosítható tévesztőbóját nem szabad elhelyezni.

Ha az ellenőrző pont körrel jelölt környezetében hasonló tereptárgyból több van, mint amennyit a térkép jelöl, akkor ott nem helyezhető el egyértelműen nem azonosítható tévesztőbója.

A tévesztőbója kivételére, elhelyezésére egyébként a helyes pontokra (bójákra, igazoló szerkezetekre) érvényes előírások vonatkoznak.

16.13. Különleges ellenőrző pont

Közönségpont: a TV, a rádió, a sajtó, más média és a nézők számára lehetővé teszi a verseny

nagyobb élvezetét. Nem zavarhatja a verseny lefolyását.

16.14. Az ellenőrző pontok, időmérő állomások bontása

A bontásra kizárólag a versenybírószak elnöke adhat utasítást.

Teljes bontás megkezdhető, ha nem nyújtottak be óvást és az alábbi feltételek teljesülnek:

- minden csapat (versenyző) célba ért, vagy legalábbis jelezte, hogy feladta a versenyt és a célba nem szándékozik bejönni,
- ha van keverési idő, akkor nem lehet korábban, mint az utolsóként induló csapat (versenyző) indulási idejéhez hozzáadott versenyidő, korrigálva az időmérőktől bejövő információk alapján kialakult legnagyobb torlódási idővel, vagy
- előre megadott pályabontási időpontban, ami nem lehet korábbi, mint az előző bajuszban a helyszínen kiszámított időpont.

Bonthatók az egyes részzszakaszok verseny közben, ha a részzszakaszt záró időmérő állomáson minden csapat (versenyző) áthaladt és óvást sem az időmérőnél, sem a célban nem jelentettek be. Ekkor (rádió, mobiltelefonon történő) egyeztetés után is csak a versenybírószak elnöke indíthatja a bontást.

A bontást végző személy köteles a telepített eszközök mindegyikét a telepítés helyéről „lebontani” (a bója helyét jelölő „stekket” is). Bontáskor az eredeti állapot visszaállítása a cél.

17. A versenypályán alkalmazott feladatok

A versenypályán alapvető feladat az egyes ellenőrző pontok megtalálása és az előírt menetidő betartása. A tájékoztató túraversenyeken – főként a felsőfokú „A” kategóriákban – ennél összetettebb feladatok is előfordulhatnak.

A feladatok a térkép-olvasási és tájékoztatói készség mérését szolgálják. Alkalmazásukkal arra kell törekedni, hogy a csapatok (versenyzők) között ne a fizikai erőnlét döntsön.

A feladatok megoldására a feladat jellegétől és bonyolultságától függő többletidő biztosítható, ennek módját a menetutasításban közölni kell.

Az alább ismertetett feladatok a versenyeken a szabályzat előírásainak maradéktalan betartásával tehető a versenypálya részévé.

Az ismertetettekén kívül más feladatok is alkalmazhatók a versenyeken. Ennek alapvető feltétele: az adott feladatot szabatosan és egyértelműen kell megfogalmazni, hogy értelmezési hiányosságok ne merülhessenek fel.

17.1. Szerkesztés

A versenytérképen végzendő feladat. A térképen meglévő egy vagy több, pontosan azonosítható térképjelöltől kell a keresendő pontot megszerkeszteni. Megadható távolsági adatokkal (vigyázni kell a metszéspontok azonosítására), vagy irányszögekkel (az egyenesek 70-110 fokos metszést adjanak), illetve ezek kombinációjaként. A szögérték csak egész fok lehet.

A helyes bója és az egyes tévesztő bóják között legalább az egyik irányszöggel adott szerkesztési segédpontból mérve, legalább 1 foknyi eltérés legyen. Segédponttól távolsággal megadott szerkesztési pont esetében legalább egy térképi mm eltérés legyen.

Távolsági adatokkal történő szerkesztés metszéspontjai közül a keresett ellenőrző pontot,

amennyiben a versenyterep térképnymatára esik a többi pont, be kell azonosítani, pl.: északi metszéspont.

A szerkesztési pont pontszerű vagy annak tekinthető tereptárgyra essen. A szerkesztéshez segédeszközökről a csapat (versenyző) köteles gondoskodni.

17.2. Menetidőszámítás

Térkép alapján végzendő feladat. Lényege, hogy két megadott térképi pont közötti menetidőt kell meghatározni a Szabályzat menetidő kiszámítására vonatkozó előírásai szerint.

Ha nincs feladat a két adott pont között, akkor a menetidőt a két pontot a térképen összekötő egyenes mentén kell meghatározni. A menetidőszámítási feladat meghatározásánál figyelni kell arra, hogy a számítandó pontokat összekötő egyenes elzárt területen nem haladhat át.

Ha menetutasításban rögzített feladat egy térképen meghatározott (bejelölt) kötelező útvonal teljesítéséhez szükséges menetidő meghatározása, akkor a menetidőt értelemszerűen a térképen megrajzolt kötelező útvonal mentén kell kiszámolni.

Ha a rendezők a menetidő kiszámítás helyességét is pontozni akarják, akkor a feladat megoldását a rajtban kell elvégeztetni, és annak beírását elindulási feltételként kell kezelni. Ezt a tényt a menetutasításban közölni kell a csapatokkal (versenyzőkkel).

Ellenkező esetben (ha a feladat megoldása – az X-szel jelölt menetidő kiszámítása – csak a pontos haladás érdekében szükséges és nem kell felírni a menetkartonra) a csapat (versenyző) akár el is tekinthet a menetidő kiszámításától.

17.3. Távolságmérés (távolságmérés)

A feladat a terepi távolságmérés pontosságának ellenőrzése.

Távolságmérés: A versenyzőknek a versenybírók által meghatározott távolságot kell lépésekkel lemérni a kijelölt útvonal egy adott szakaszán, és méterben kell beírni a mérés eredményét a menetkarton következő üres mezőjébe. A mérendő pályaszakasz kezdetét és végét úgy kell a menetutasításban, illetve a térképen meghatározni, hogy az teljesen egyértelmű, eltéveszthetetlen legyen.

Távolságmérés: A versenyzőknek a kijelölt útvonal menetutasításban teljesen egyértelműen meghatározott (Pl. kezdetet jelző tábla, térképen jelölt tereptárgy, vagy jól látható, kóddal jelölt bója felszerelési helye) pontjától kell lépésekkel mérni a menetutasításban méterben megadott távolságot, és a megfelelő távolságban talált bójánál kell igazolni a menetkarton következő üres mezőjébe.

A távolság 200-500 m közé essen.

A rendezőknek a távolságot mérőszalaggal kell lemérni.

A versenyzőknek tilos segédeszközt használniuk.

A távolságmérésnél a szabvány bója használata helyett más méretű és anyagú bója is használható, de azt a rajtban be kell mutatni és erre a menetutasításban is fel kell hívni a figyelmet.

17.4. Iránymérés (iránymérés)

Feladat az iránytartás pontosságának ellenőrzése a terepen.

A támadóponttól megadott irányban helyezkedik el az a pont, amelyet érinteni kell.

A feladat megadható a kiindulóponttól (támadóponttól) látható ellenőrzőbójákhoz (tereptárgyakhoz) tartozóan (IRÁNYMÉRÉS), vagy nem látható végcéllal (IRÁNYFÉSŰ). Ezen belül előremetszéssel, amikor a kiindulóponttól kell meghatározni a végpontot, vagy hátrametszéssel, amikor a végpont(ok)ból kell meghatározni a kiindulás szerinti megfelelőt.

Az iránymérési feladat értékelésekor a Szabályzat értékelésre vonatkozó fejezetének előírásai

szerint, a tévesztés mértékével arányosan kell meghatározni a hibapontokat.

Az irányfésű bójáinak helyét a terepen kell kitűzni (a terepen lehetnek mágneses zavaró hatások) a térképen legfeljebb csak ellenőrizni szabad.

Az irányfésű egy hosszabb iránymérési feladat, ezért az ellenőrző bójásort a megadott követési irányra közel merőlegesen kell elhelyezni. A feladat az, hogy kiinduló (támadó) ponttól a megadott irányba elindulva addig kell a terepen haladni, amíg egy keresztező bójásorhoz nem érünk, és ott annál a bójánál kell jelölni, amelyiket elértük. A támadópont és a bójásor távolságát a versenyző ne ismerje, és a helyére a térképről ne is következtethessen egyértelműen.

Irányfésű esetén a távolság nem lehet több 300 m-nél.

A fésűfogak minimális távolsága 1 fok (100 méterenként 1,75 méter), de hibapontot csak a legfeljebb két fokos tévedés esetén lehet adni.

Az irányfésűnél a szabvány bója használata helyett más méretű és anyagú bója is használható, de azt a rajtban be kell mutatni, és erre a menetutasításban is fel kell hívni a figyelmet.

17.5. Irány és távolságmérés

Irány és távolságmérés esetén a csapatoknak (versenyzőknek) konkrét adatok alapján kell a versenypályán bemérni az érintendő pontot (pl. a 7. pont a 6. ponttól 115 méterre és 228 fokra található.) Az elkövetett hibákért a hibapontokat a tévesztéssel arányosan kell meghatározni, ennek mértéke azonban nem haladhatja meg egy normál kitűzött pont tévesztésekor adott hibapontok számát. A bóják javasolt elhelyezése a menetirányt 90 fokban keresztezve, egy vagy több sorban.

Többpontos (összetett) feladatok

A többpontosnak nevezett feladatoknál az érintendő pontok (a kihelyezett helyes és tévesztő bóják) száma legalább három legyen, és ezek közül legalább egy helyes bója úgy legyen elhelyezve, hogy mindenki számára nyilvánvalóan jó, esetleg messziről látható legyen.

A tévesztőbóják száma legalább 1 legyen, a tévesztőbóják számának felső értékét a terepi adottságok és az észszerűség korlátozzák.

17.6. Sorozatos irány és távolságmérés, poligon

Célja a több egymást követő, eltérő irányú és különböző távolságú egyenes terepszakaszon együttesen az irány és a távolság pontos tartásának képességét lemérni.

A gyakorlatban két változata alkalmazható.

17.6.1 Klasszikus poligon

Minden, párban összetartozó irány- és távolság adatot tartalmaz a menetutasítás. Ez esetben a töréspontokra nem szabad ellenőrző pontot kihelyezni, mert a lenti feltételek együttesen nem teljesíthetők. Az utolsó szakasz végén több ellenőrző pont elhelyezésével a teljes feladat végrehajtásának pontossága ellenőrizhető. A feladat szövegében célszerű felhívni a figyelmet arra, hogy az esetleges térképhibák miatt a versenytérképen a helyes útvonal megszerkesztése félrevezethető lehet.

17.6.2 Sorozatos irány és távolságmérés

A menetutasításban csak az első szakasz irány- és távolságadata szerepel. A következő szakasz adatai csak a töréspontban válnak ismerté. A töréspontokból induló következő szakasz összetartozó irány-távolság adatait úgy kell megadni, hogy hibátlan végrehajtás esetén a csapat (versenyző) a következő töréspont helyes ellenőrző pontjára jusson, függetlenül attól, hogy az adott töréspontban a helyes vagy tévesztő pontot érintett. Ennél a változatnál minden töréspontban ellenőrző pontot kell telepíteni, a feladat végrehajtásának pontossága minden

szakaszon ellenőrizhető.

Mindkét változat esetében az alábbi feltételeket kell betartani:

- a) A töréspont terepidomra, tereptárgyra essék.
- b) A versenyrendezők a résztvevők esetleges hibáiért ne adjanak összegzett büntetést. Tehát, ha az egyik töréspontban a versenyző téveszt, akkor a következő töréspontig történő haladását a tévesztőpontból történő indulást feltételezve kell megítélni, illetve előírni.
- c) A poligon a kezdő- és a végponton kívül legfeljebb három töréspontot tartalmazzon úgy, hogy az egymást követő egyenes szakaszok ne legyenek 200 m-nél hosszabbak.
- d) A helyes bójákat a megadott paraméterekkel meghatározott terepidomon, tereptárgyon kell elhelyezni.

17.7. Kötelező útvonal (útvonalkövetés)

A versenyzőknek a térképre egyértelműen berajzolt és/ vagy a menetutasításban szövegesen megadott útvonalon kell végighaladni.

A kijelölt útvonalon bárhol lehet ellenőrző bója, amelynél az érintést igazolni kell (helyes bója). Ezeknek a helyét azonban a térképen nem lehet megadni. Az útvonal elejét és végét a térképen egyértelműen kell megjelölni. Az útvonalat kijelölő vonal folytonos piros vonal, de egyedi térképjelet nem takarhat el, az útvonalon levő térképjelnél a vonalat ezért meg lehet szakítani. (Értelemszerűen a követendő kötelező útvonal lehet a térképen bejelölt út vagy úthálózat, amelynek jele egyértelműen láthatónak kell maradnia!)

A kötelező útvonalon elhelyezett, jónak tekintett bóják az útvonal középvonalától 2 méternél nem lehetnek távolabb.

Az útvonal mentén tévesztőbóják elhelyezhetők úgy, hogy azok az útvonaltól legalább 3 m, legfeljebb 30 m távolságra lehetnek, a terep jellegétől függően.

17.8. Rajzos útvonalleírás (egyenes itiner)

E feladat a térkép vázlat egy sajátos módon történő megadása.

Az itiner csak a valóságban megtalálható utakat – esetleg nyiladékokat – tartalmazhatja, ezért az utak térképi ábrázolásától eltérhet. Ha az itiner a nyiladékokat is tartalmazza, akkor a menetutasításban erre utalni kell.

Méretarányos ábrázolás esetén az ábrázolás méretarányát meg kell adni, ami eltérhet a térkép méretarányától.

A versenyzőknek úgy kell végighaladniuk az egyenesnek jelölt úton, a megadott haladási irány szerint fordulva vagy továbbhaladva az addigi úton, hogy a leágazó/elhagyandó utak a bejelölés szerint maradjanak el a jobb- vagy baloldalon (lásd a 17.8 ábrát). Az így bejárt útvonalon érintett bójáknál az érintés sorrendjében kell igazolni.

A feladat során a bójakat úgy kell elhelyezni, hogy egyértelműen eldönthető legyen, az adott bója melyik úthoz tartozik.

A bójakat lehetőleg az útra helyezzük, ha erre nincs mód, akkor az út szélétől 1 méteren belülre, az útról feltűnően látható módon.

Az itineren az útvonalrajz szolgál a tájékozódás alapjául, a térkép csak helyzetünk azonosítására szolgál.

Minden kereszteződésben csak annyi utat, becsatlakozást szabad felvázolni, amennyi a valóságban van. (Úgynevezett „visszafordító” alkalmazása nem lehetséges).

Az útvonal kezdete a versenytérképen bejelölt ellenőrző pont legyen. Az itinerrel megadott útvonal végpontját és az itineren elhelyezett ellenőrző bóják helyét a versenytérképen jelölni nem szabad.

17.9. Szöveges útvonalleírás (*itiner*)

Ez a követendő útvonal szöveggel megfogalmazott végrehajtási utasítás sorozata (pl. haladj a piros kereszt jelzésen ÉNy-i irányba addig, amíg a zöld sáv nem keresztezi utadat, ezután ezen menj DNy felé..., vagy: x-től K-re elindulva 480 m után fordulj DNy-i irányba...stb).

Az ilyen típusú feladat megadásánál a terep alapos bejárása és a szöveg követhető és érthető megfogalmazása szükséges.

17.10. Szintmenet, szintvonalkövetés

Szintmenet

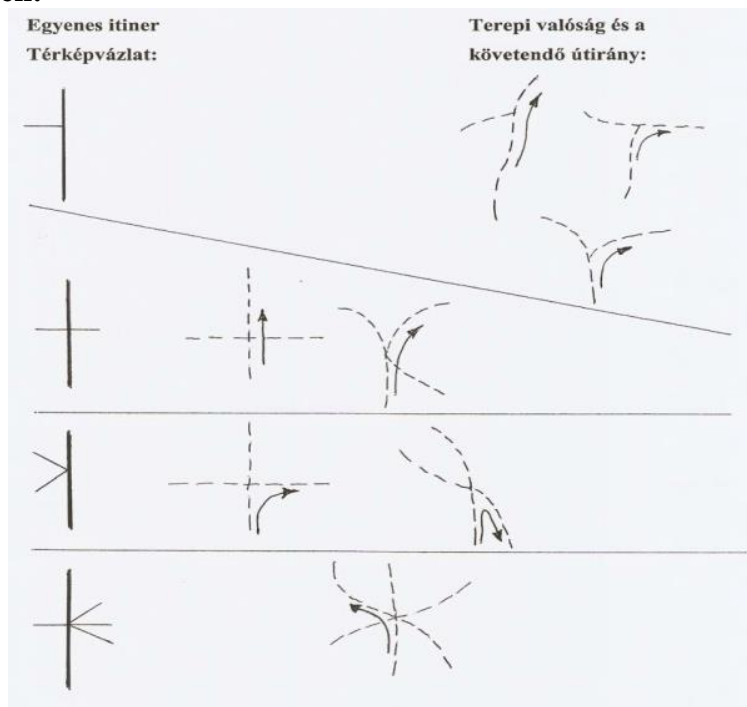
Ennél a feladatnál a terepen a térképen bejelölt szintvonal szerinti magasságban kell haladni, ami adott esetben – térképi 1 mm-nél kisebb távolságokon belül – eltérhet a szintvonal által megjelölt útvonaltól.

A feladatot színessé tehetjük úgy, hogy közbeiktatunk szintváltásokat. Ezeket valamilyen tereptárgyhoz vagy terepidomhoz kapcsolódóan kell kijelölni.

Szintvonalkövetés

Ennél a feladatnál a térképi szintvonal által kijelölt utat kell követni, ami a térkép méretarányából szükségszerűen következő pontatlanság miatt nem jelent szigorú szinttartást. (Ez a feladat az útvonalkövetés – lásd 18.6. pont – speciális esete.)

17.8 ábra - Példák az egyenes itiner feladat (17.8) csomóponti meghatározására és megoldására a terepen:

17.11. Szabad sorrend (*optimális útvonal*)

A térképen piros vonallal körülhatárolt, tetszőleges alakú területen belül a bejelölt, illetve szövegesen meghatározott pontok érintési sorrendje szabadon választható, a csapat (versenyző) dönti el az útvonalát.

A pontbegyűjtő verseny a szabad sorrendű feladat kiterjesztett változata, amely során a csapat (versenyző) a teljes versenypályát a saját maga által megválasztott sorrendben járja be. Ebben az esetben, az értékelhetőség miatt, a rendezők előre meghatározzák, hogy a versenyzőkarton mely rovatába kell jelölni az adott ellenőrző pontnál.

A menetutasításban meghatározott feladat (pontbegyűjtő verseny) megoldási idejét a pályaki-tűző által optimálisnak ítélt útvonal alapján kell kiszámítani. A rendelkezésre álló időnek tar-

talmaznia kell elégséges plusz időt a sorrend előzetes megtervezésére. Pontbegyűjtő verseny esetén a teljes bejárás megtervezésére legalább 10 perc adandó.

Pontbegyűjtő verseny esetén kettő vagy több, önmagában szabadon bejárható, területre is lehet bontani a versenypályát. Ekkor a kötelezően érintendő ellenőrző pont, javasoltan időmérő állomás, helyét ismertetni kell a versenyzőkkel.

17.12. Domborzat-felismerés, terület bejárás

17.12.1 Kötött útvonalú domborzat-felismerés

A térképen piros vonallal körülhatárolt, tetszőleges alakú területen belül a menetutasításnak megfelelő sorrendben kell felkeresni és azonosítani a domborzati idomokat (szárazárok, gödör, gerinc, metsződés stb.).

Pl.: a négyszög (síkidom) D-i csücskénél található gödörből elindulva, haladj végig a szárazárkon DNY-ról ÉK-re majd az ÉNY-i metsződésen kaptass fel a gerincre, a gerincen balra D felé stb., vagy: keresd fel és menj végig a szárazárkokon.

A kötött útvonalú domborzat-felismerés az útvonalkövetés egy speciális esete.

17.12.2 Szabad sorrendű domborzat-felismerés

A domborzat-felismerés feladatot szabad sorrendű terület bejárásként is meg lehet határozni. Ekkor a feladat nevében lévő (pl. gödörjárás) és térképen ábrázolt tereptárgyakat kell tetszőleges sorrendben felkeresni a térképen piros vonallal körülhatárolt, tetszőleges alakú területen belül, és jelölni annál, ahol bója található.

A feladat megoldási idejét az összes térképen jelölt (nemcsak a bójával ellátott!) tereptárgy felkereséséhez szükséges és a pályakitűző által optimálisnak ítélt útvonal alapján kell kiszámítani.

17.13. Térképhiha felismerés

A térképen piros vonallal körülhatárolt, tetszőleges alakú területen belül a menetutasításban konkrétan megfogalmazottak alapján fel kell ismerni a versenytérkép hibáit, amelyek lehetnek: tereptárgyak hiánya, plusz, nem jelölt tereptárgyak, nem megfelelő térképjellel jelölt, vagy nem megfelelő helyre berajzolt tereptárgyak stb.

A feladathoz a versenytérképnél nagyobb léptékű térkép alkalmazása ajánlott.

18. Cél, térképcél

18.1. A cél elhelyezése

A cél a versenypálya végpontja, optimális esetben megegyezhet a rajt helyével.

A cél helyének kijelölésénél a verseny szempontjain kívül figyelemmel kell lenni a versenyzők kényelmes pihenésének és a versenyeredmény hirdetés méltó körülményeinek biztosítására, az esetleges szolgáltatások (büfé, egyéb étkezési lehetőség, illemhely), a kísérők, érdeklődők elhelyezésére a verseny és az étkezés zavartalanságának érdekében.

A célban állomáskartont kell vezetni a beérkező csapatokról, kategóriánként a rajtszám, a csapatnév és az érkezési idő feltüntetésével.

Az érkezési időt a csapat versenyzőkartonjára is rá kell vezetni.

A versenyző csapatok számára a célban – törekedve a verseny tisztaságának megtartására – a szükséges információk rendelkezésre bocsátásával lehetőséget kell biztosítani az önértékelésre.

18.2. A cél megjelölése

A cél pontos helyét meg kell jelölni "Cél" felirattal.

Éjszakai versenyen a "Cél" feliratot meg kell világítani.

A cél jelölése a térképen (a 12.1. pont szerint) közös középpontú kettős kör (6 mm, illetve 8 mm átmérőjű). A rajt és a cél azonos helyen lehet, de nagy létszám esetén ajánlott ezeket elkülöníteni és külön megjelölni.

18.3. Térképcél

A térképcél a tájékozódási feladat vége, ez azonos lehet a céllal. Ha a térképcél nem azonos a céllal, akkor TC feliratú bójával kell megjelölni a terepen, melyre jelölő eszközt kell kihelyezni. A térképcél megegyezhet a térképrajttal.

19. Az időmérés

19.1. Időmérés a rajtban, időmérő állomáson, célban

Az időmérést percnyi pontossággal kell végezni. A rajtidő a versenyzőkartonra bejegyzett és a rajtbíró szignójával hitelesített időpont, mérése a rajtvonalon, a célidő mérése a célvonalon történik. A beérkezési idő az időmérő állomásokon, és a célban is az utolsóként beérkező csapat beérkezésének időpontja.

A rajtban és a célban jól láthatóan kell elhelyezni a verseny hivatalos idejét mérő órákat. A hivatalos időt a versenybíró elnöke határozza meg, és a verseny kezdete előtt két órán belül gondoskodik az összes időmérő eszköz (rajt, cél, időmérő állomások eszközei) együtt járásáról.

A térképet, a menetutasítást és a versenyzőkartont (valamint – ha van – a rajtszámot) legalább kettő perccel az időrajt előtt át kell adni a csapatok (versenyzők) részére. Amennyiben a rajtban feladatokat (pl. szerkesztés, menetidőszámítás) kell megoldani, akkor erre is megfelelő időt kell biztosítani.

Ha a csapat önhibáján kívül nem tud a már bejegyzett rajtidőben elindulni, kérésére a nyilvántartásban és a versenykartonon a valós rajtidőre kell javítani, s a szignókat meg kell ismételni.

Digitális eszközzel/mobil telefontal való beolvasás is alkalmazható időmérésre, amennyiben az időmérő állomáson nem állomásbíró végzi a versenyidő rögzítését. A pontérintési idő rögzítésének eljárását a helyszínen felirattal jelezni kell.

19.2. Időmérés elektronikus pontérintő rendszer esetén

Ha a versenyen alkalmazott jelölő szerkezet elektronikus pontérintő rendszer, az igazoló eszköz (dugóka) a bójánál történő igazolás időpontját is rögzíti. Ezeket az időadatokat azonban az időmérő pontok (rajt, cél, állomásbíró és személyzet nélküli időmérő állomások) kivételével az értékelés nem veszi figyelembe. Az eszköz használatának eljárását az indulási, érkezési, tovább indulási időpontok rögzítésére a menetutasításban pontosan meg kell adni.

20. Az eredmény megállapítása, eredményközlés

Tájékoztatósi túraversenyen a feladatok megadottaktól eltérő, hibás teljesítéséért hibapontot(ka)t kapnak a csapatok (versenyzők).

A verseny értékelésére vonatkozó szabályokat, a jelen szabályzat keretei között, a versenybíróóság határozza meg.

Az értékelés az értékelő bíró(k) feladata.

20.1. A hibapontok mértéke

A versenyeken az alábbi hibapontokat kell alkalmazni:

Megnevezés	Hibapont
Időmérő állomás kihagyás	200
Ellenőrző pont kihagyás	100
Felcserélés, nem a feladathoz tartozó, idegen pont érintése ¹	100
Kettős jelölés ²	X
Javítgatás, megtévesztésre irányuló tevékenység	200
Többpontos feladat kihagyása	150
Tévesztőbója bejelölt ellenőrző pontnál	60
Tévesztőbója szerkesztésnél	30
Szerkesztési feladat kihagyása	100
Tévesztőbója többpontos feladatnál ³ :	Egy bójatévesztés maximum 40, lásd a 3. lábjegyzetet.
Téves irányfésű jelölés ⁴	± 1 fokon túl
Feladat kihagyása	fokenként 10, de legfeljebb 60 100
Téves távolságmérés ⁴	a mérendő érték (méterre felkerekített) ±1%-án túl méterenként 1, legfeljebb 60
Beírás elmulasztása	100
Beírandó menetidőszámítás ⁴	± egy percen felül,
Beírás elmulasztása	percenként 5; de legfeljebb 40 60
Iránymérés ⁴	± 1 fokon túl
Feladat kihagyása	fokenként 5, de legfeljebb 60 100
Irány- és távolságmérés	az irány ±1 fokon és/vagy a távolság érték (méterre felkerekített) ±1%-án túli eltérése esetén, mértéktől függően 10 - 60
Feladat kihagyása	100
Menetidő be nem tartás	percenként 2

Megjegyzések:

¹ Amennyiben az „idegen” (más kategória) bójája az ellenőrző pont körrel jelölt körzetén belül van, vagy feladat esetében a feladat határait jelző vonal közvetlen közelében –akár kívül, akár belül– van, akkor tévesztő bójának tekintendő.

² A helyes igazolás és az adott pont tévesztőbójájának igazolása a menetkarton egy négyzetében, egyszerű érintési pontok vagy feladatok esetén 200 hibapont.

Többpontos feladat esetében a helyes igazolás és az adott pont tévesztőbójájának igazolása egy igazolóhelyen 100 hibapont.

Amennyiben egy helyre két egymás után következő ellenőrző ponthoz tartozó bójánál történt igazolás, akkor úgy kell értékelni, mintha az első pontot kihagyta volna.

³ Kötelező útvonal, itiner, útleírás, poligon és minden olyan feladat, ahol egynél több ellenőrző pont érintése feltételezhető. A hibapontokat olyan módon kell meghatározni, hogy ha valaki az összes lehetséges jelölésnél ront, egy bójának megfelelő hibaponttal kevesebbet kapjon, mintha a feladatot kihagyta volna.

⁴ Menetidőszámítás, távolságmérés, irányfésű és iránymérés esetén csak a megengedett eltérésen felüli hibáért lehet hibapontot elszámolni!

A versenybíró feladata és felelőssége, hogy új feladatok alkalmazásánál olyan pontozást alkalmazzon, amely biztosítja a versenyen belüli feladatok arányosságát.

20.2. Az értékelés szempontjai

A pontérintési sorrendben elkövetett hibát, eggyel kevesebb ellenőrző pont kihagyásaként kell értékelni, mint amennyi pontot nem sorrendben teljesített a csapat (versenyző). Így például két pont felcserélése egy pont, három pont felcserélése kettő pont (és így tovább) kihagyásának tekinthető, mert egy pontot mindig megfelelő helyen jelöltek tekinthetünk.

A tényleges hibapontok számát attól függően kell meghatározni, hogy a kihagyott pont minek minősül: egyszerű ellenőrző pont vagy feladat kihagyása 100 hp., összetett feladat kihagyása 150 hp., időmérő kihagyása 200 hp. Felcserélés esetén mindig a csapat (versenyző) számára kedvezőbb hibapontszámot kell adni. Például időmérő és egyszerű ellenőrző pont felcseréléseért 100 hp. jár.

Egy adott ellenőrző pont a helyestől eltérő jelöléséért csak egy jogcímen adható hibapont (például tévesztőbója jelölése esetén 60 hibapontot adhatunk, de ugyanott a jó ellenőrző pont kihagyásáért további 100 hibapont nem adható).

Azon többpontos feladatoknál, ahol a bóják elrendezéséből egyértelműen következik, hogy két adott bója egymásnak alternatívája (vagyis nem lehet egyszerre mindkettő jó, vagy mindkettő tévesztő), ügyelni kell arra, hogy egy hibáért csak egy büntetést kapjon a csapat, illetve a versenyző.

A vonalas jellegű többpontos feladatoknál (kötelező útvonal, szintvonal-követés, szintkövetés) a menetirányra körülbelül merőlegesen elhelyezett két bója (amelyek egymástól 30 méteren belül vannak!) közül az egyik törvényszerűen tévesztőbója, mert nem lehet mindkettő jó: vagy az egyik jó, vagy a másik. Ilyen esetben a tévesztő bója „fogása” esetén szintén nem szabad a helyes bója kihagyását is büntetni.

Ugyanilyen feladatoknál a menetirányban egymás után legalább 20 méterre következő bóják már nem lehetnek egymásnak tévesztőbójái, hanem vagy jó, vagy tévesztő bóják: ez esetben a jó kihagyása is, a tévesztő levétele is büntetendő!

Az itiner értékelésénél annyi tévesztésért járó hibapontot kapjon a csapat (versenyző), amennyi a kihagyott bóják és a tévesen levett bóják minimális összesített száma, amivel a versenyző érintési sorozatából a helyes érintési sorrend visszaállítható. Például, ha a helyes bóját nem vette le, majd helyette egy tévesnél jelölt, akkor az kettő tévesztésnek felel meg.

Kihagyottnak számít minden olyan ellenőrző pont, amelynek érintését a csapat hitelt érdemlően nem igazolja. Az időmérő állomáson a korábbi pontérintés igazolások közötti üres rovatokat az állomásbíró szignójával érvényteleníti.

20.3. A helyezések megállapítása

A helyezéseket kategóriánként kell megállapítani úgy, hogy a legkevesebb hibapontot elért csapat (versenyző) nyeri a versenyt.

A legtöbb hibapontot elért csapat (versenyző) a verseny utolsó helyezetteje.
A hibapontok (összes hibapont) a gyakorlati és elméleti feladatok hibapontjaiból és az időhibákból tevődnek össze.

20.4. Sorrend eldöntése az összes hibapontszám azonossága esetén (Holtverseny eldöntése)

Azon csapatok (versenyzők) között, melyek (akik) azonos számú hibaponttal rendelkeznek egy adott verseny értékelésének végén, a sorrendet az alábbiak szerint kell eldönteni:

Az a csapat (versenyző) kapja a jobb helyezést, amelynek (akinek) az összes hibapontszám azonossága esetén több az időhibája. Amennyiben ennek alapján nem lehet dönteni, mert időhibájuk is összesen ugyanannyi, akkor az alábbiakban felsorolt esetekben elért hibapontszámokat kell sorrendben figyelembe venni (tovább lépni csak akkor kell, ha a soron következő szempont alapján nem lehetséges a döntés):

- a) a nem szöveges feladatokból adódó bójahibák (bójatévesztés egyszerű ellenőrző pontokon),
- b) távolságmérési, távolságfésű feladatok (ha mindkettő volt, akkor az összesített eredményüket kell figyelembe venni!),
- c) iránymérés, irányfésű (ha mindkettő volt, akkor az összesített eredményüket kell figyelembe venni!)
- d) menetidőszámítás,
- e) a menetutasítás szerint első (nem számítva a fentebb már említetteket!) szöveges feladat,
- f) a menetutasítás szerint második (nem számítva a fentebb már említetteket!) szöveges feladat (és így tovább).

Ha a fentiek alapján sem eldönthető a holtverseny, akkor mindkét (mindegyik) csapatot (versenyzőt) azonos (a jobb!) helyezést elérőnek kell tekinteni a díjazás (érem, oklevél) szempontjából.

A holtverseny eldöntésére a rendezők más, a fentiektől eltérő módszert is alkalmazhatnak, de csak abban az esetben, ha ezt a kiírásban, vagy az Általános utasításban előre nyilvánosságra hozták.

20.5. Keverési idő figyelembevétele az értékelésnél

A keverési időt túllépő csapatoknál (versenyzőknél) utalni kell az idő túllépés tényére. A keverési időt túllépő csapatokat (versenyzőket) is a többi csapattal (versenyzővel) megegyezően kell értékelni, de az időn belül teljesített csapatok (versenyzők) mögé kell rangsorolni.

20.6. A verseny feladása

A versenyt feladó csapatot (versenyzőt), ha a célba beérkezik, és versenyzőkartonját leadja, értékelni kell. A csapat (versenyző) által nem érintett pontokat és feladatokat kihagyottnak kell tekinteni, pontjait ennek figyelembevételével kell megállapítani.

20.7. Nem értékelhető csapatok (versenyzők)

Nem értékelhető az a csapat (versenyző), amely (aki):

- nem jelenik meg a célban,
- a versenynek az előzetesen megadott (általános tájékoztató, menetutasítás) lezárási időpontja után érkezik a célba,
- a versenyzőkarton elhagyta,
- durván megsértette a sportszerűséget,
- a versenyzőkartonra a jelölést egészében szabálytalanul végezte.

20.8. Eredményközlés

Az eredményhirdetést megelőzően a már értékelt csapatok (versenyzők) eredményéről tájékoztatni kell a jelenlévőket. A tájékoztatás történhet a kiértékelt kartonok, vagy ezek másolatának, illetve a főbb eredményeket tartalmazó céduláknak a kifüggesztésével.

A kiértékelés eredményét tartalmazó cédulára külön-külön fel kell írni az esetleges elméleti feladatok hibás teljesítéséből, a hibás bójafogásból, illetve az időhibából adódó hibapontokat az önellenőrzés segítése érdekében.

A versenyen a versenyzők, csapatok tájékoztatása az eredmény állásáról kategóriánként megadott helyezési sorrenddel ajánlott.

Az eredményhirdetést lehetőség szerint a verseny napján kell tartani és a lehetőségekhez mérten ünnepélyessé kell tenni.

Az eredmény helyességéért az ellenőrző bíró és a versenybírószám elnöke a felelős.

A verseny lezárását követően a résztvevő csapatoknak (versenyzőknek) hivatalos eredményértesítőt kell küldeni.

A versenyről szóló hivatalos tájékoztatónak (eredményértesítőnek) minden esetben két részből kell állnia: egy szöveges értékelésből és a táblázatos formában megadott eredményekből.

A szöveges értékelésnek többek között

- a verseny nevét, helyét, idejét, továbbá
- a verseny rövid értékelését,
- a rendezés közbeni intézkedéseket,
- a verseny során felmerült észrevételek, óvások tényét, elbírását,
- az értékelés során felmerült esetleges problémák rendezését, valamint
- a versenyen összesen elindult csapatok, illetve versenyzők számát

kell tartalmaznia.

Táblázatos formában kell megadni

- kategóriánként a pályák adatait (táv, szintemelkedés, ellenőrző pontok száma, előírt menetidő),
- kategóriánként a csapatok helyezését, nevét, tagjainak felsorolását, a benevező szervezet nevét, összes hibapontjaik számát, illetve ezek részletezését is az ellenőrző pontokhoz és a megnevezett feladatokhoz kapcsolva.

Az eredményértesítőt általában a csapat (versenyző) által megadott e-mail címre kell elküldeni. Amennyiben a csapat (versenyző) csak postai címet adott meg, akkor az eredményeket számukra postán kell kiküldeni.

21. Díjazás, emlékjelvény

21.1. Díjazás

A díjazás módját, feltételeit a versenykiírásban kell szabályozni. Javasolt kategóriánként az első három helyezett csapat díjazása az anyagi lehetőségek szerint (érem, oklevél, serleg).

21.2. Emlékjelvény

A versenyeken emlékjelvény, kitűző, emléklap adható minden résztvevőnek.

22. Észrevétel, óvás

Észrevételt tehet, illetve óvhat a csapatvezető (egyéni verseny esetén az egyéni versenyző), amennyiben versenyszabályzatba, bajnoki kiírásba ütköző szabálytalanságot, hibát észlel.

22.1. Észrevétel

Az észrevétel tárgya lehet a verseny közben, illetve az értékelés során észlelt bármely olyan egyértelmű (nyilvánvaló) hiányosság, rendezői hiba, szabálytalanság, amely befolyásolhatja a versenyző csapatok (egyéni versenyzők) sorrendjét.

Az észrevételre vonatkozó előírások:

A verseny közben tapasztalt hiányosságokra, hibákra vonatkozóan a célba érkezést követő 10 percen belül tehető észrevétel.

Az értékelésre vonatkozó észrevételre a helyszínen, az elért eredmények nyilvánosságra hozatalát (l. 20.8. pont!), illetve a menetkarton megtekintését (visszaadását) követő 10 percen belül van lehetőség.

Az észrevétel akkor válik hivatalossá, ha az észrevételt tevő egyértelműen közli, hogy hivatalos észrevételt tesz; e nélkül az általa elmondottak csak vélemény-nyilvánításnak minősülnek, ami nem igényel intézkedést.

Az észrevételt szóban vagy írásban kell közölni az adott kategóriában illetékes célbíróval, aki az észrevétel tényét, tartalmát azonnal köteles jelezni az ellenőrző bírónak, vagy a versenybíróóság elnökének.

A versenybíróóság elnöke 15 percen belül köteles reagálni az észrevételre: azt vagy el kell utasítania, vagy el kell fogadnia; a döntés nem halasztható el. Az elutasítás történhet szóban is, az elfogadást viszont írásban is ki kell függeszteni, a versenyzők tájékoztatása céljából.

Elutasítás esetén az észrevételt tevő észrevételének tárgyát, az elutasítást követő 30 percen belül óvásként is benyújthatja.

Az észrevétel elfogadása esetén a versenybíróóság elnöke köteles azonnal megtenni a megfelelő intézkedést.

22.2. Az óvás tárgya

Az óvás tárgya lehet a versenypálya bármely érintési pontja, bármely szakasza, bármely versenyfeladat, továbbá az Általános utasításban, illetve a menetutasításban, valamint az értékelésben észlelt olyan hiba, amely sérti a versenyszabályzat, illetve a bajnokság kiírását, és amely befolyásolhatja a versenyző csapatok (egyéni versenyzők) sorrendjét.

22.3. Az óvásra vonatkozó előírások

Az óvás csak írásban történhet, amit a versenybíróóság elnökének, vagy az ellenőrző bírónak kell benyújtani.

Az óvás átvétele nem tagadható meg.

Igény esetén versenyszabályzatot, bajnoki kiírást, papírt, írószert kell biztosítani az óvni szándékozó részére.

Az óvást átvevő személy az átvétel tényét és annak időpontját írásban köteles igazolni.

Az óvás benyújtásakor az óvási díjat a versenybírósnál letétbe kell helyezni, arról elismervényt kell adni.

Az óvásban hivatkozni kell a jelen versenyszabályzat vagy a bajnoki kiírás valamely konkrét előírására, e nélkül az óvás érvénytelennek minősül.

A versennyel, a pályán tapasztalt hiányossággal kapcsolatban a célba érkezést - illetve észrevétel esetén az észrevétel elutasítását - követő 30 percen belül adható be óvás.

A helyszíni értékeléssel kapcsolatban óvni az értékelés - az elért eredmények - nyilvánosságra hozatalát (l. 20.8. pont!), illetve a menetkarton megtekintését (visszaadását) követő 30 percen belül van lehetőség. Ez utóbbi esetben az óvás szándékát a menetkarton visszaadásakor be kell jelenteni az időpont rögzítése céljából.

Az elektronikus úton közzétett eredményértesítőben tapasztalt szabálytalanság miatt az elektronikus levél beérkezését követő harmadik munkanapon belül van mód az óvásra, amit szintén elektronikus levélben kell megküldeni a versenybírósnak elnökének, illetve a Versenybizottság mindenkori vezetőjének és titkárnak.

Amennyiben olyan csapat (versenyző) akar óvást benyújtani, amely (aki) nem elektronikus, hanem postai levélben kapta meg a hivatalos végeredményt, számára az óvás határideje a levél kézhezvételét követő harmadik munkanap: ezen belül kell postára adni az óvást a versenybírósnak elnökének, illetve a Versenybizottság mindenkori vezetőjének és titkárnak.

Megjegyzés: A hivatalos eredményértesítőben észlelt nyilvánvaló hiba (pl. összeadási hiba, elírás) nem igényel óvást; annak észrevétele, illetve jelzése esetén a hiba kijavítása, és a javított eredményértesítő közzététele a rendező feladata.

22.4. Az óvás díja

Az óvás díja témánként a kedvezmények nélküli nevezési díj háromszorosa, de legalább 4.000 Ft, amit a helyszíni óvás esetén a helyszínen kell befizetni az óvás beadásakor.

Az eredményértesítővel kapcsolatos óvás díját a rendezőktől megkért (rendezők által megadott) címre kell feladni, illetve átutalni az óvás elküldésének napján.

22.5. Az óvás elbírálása

A versenypályára vonatkozó óvást elutasítani csak helyszíni szemle alapján lehet, amit a lehető leghamarabb - még a verseny napján! - meg kell ejteni. A helyszíni ellenőrzésen az ellenőrzőbíró (vagy a versenybírósnak elnöke) és az óvást benyújtó személy vesz részt. A szövetségi ellenőr is felkérhető az ellenőrzéshez, a felsoroltakon kívül viszont más személy nem vehet részt benne.

A helyszíni óvást a versenybírósnak elnöke és az ellenőrző bíró együtt - még a verseny napján! - kötelesek elbírálni. A döntés meghozatala előtt kikérhetik a szövetségi ellenőr véleményét, de nem kötelesek azt elfogadni.

A helyszínen benyújtott óvás eredményét a döntést követően azonnal, írásban kell közölni az óvás benyújtójával. Amennyiben az óvás benyújtója nem várta meg az óvás elbírálását, postai levélben, vagy elektronikus levélben kell értesíteni az óvás elbírálásának eredményéről.

A hivatalos eredményértesítőre vonatkozó (postai vagy elektronikus levélben, utólag beadott) óvást 8 napon belül kell elbírálni és megválaszolni. A válaszlevél másolatát meg kell küldeni a VB vezetőjének és titkárnak is. Az óvás elfogadása esetén a megváltozott eredménylistákat minden érintett résztvevő (csapatvezető), továbbá a VB vezetője és titkára részére meg kell küldeni.

Amennyiben a rendezők 8 napon belül nem döntenek az óvás ügyében, az óvás benyújtója

panaszt tehet a VB-nál. A VB 14 napon foglal állást az ügyben.

Megjegyzés: Az utolsó bekezdés bajnoki versenyekre vonatkozó változata a 23.1.1 pont végén található!

22.6. A döntéssel kapcsolatos teendők

Az óvás tárgyát és az elbírálás eredményét a helyszíni eredményhirdetéskor közölni kell a jelen lévőkkel.

Az óvás elutasítása esetén az óvást benyújtó számára írásban kell indokolással ellátott választ adni.

Az óvásról az eredményértésköben is tájékoztatni kell a verseny résztvevőit.

Hibás résztáv érvénytelenítése esetén eredmény hirdethető a hibátlan szakasz(ok) eredménye alapján.

Többsfordulós verseny esetén az érvényes fordulók alapján kell az eredményt kihirdetni.

Ha az óvást egy kategóriát érintően elfogadták, akkor az egész verseny eredményét (szükség esetén más kategóriákét is) ennek megfelelően korrigálni kell.

Elismert óvás esetén a letétbe helyezett óvási díjat vissza kell fizetni.

Elutasított óvás esetén a letétbe helyezett óvási díj a versenyrendező szövetet illeti meg.

Az óvási díjról számlát kell adni. Az eredmény – óvás miatti – érvénytelenítése esetén a rendező szövetet köteles kivizsgálni a körülményeket.

A kivizsgálás:

- megállapítja a rendezők vétlenségét, vagy
- megállapítja, hogy a szabálysértés a rendezők részéről történt.

A kivizsgálás eredményéről az eredményértésköben tájékoztatni kell a versenyzőket, illetve a szövetségi ellenőrt, valamint a VB vezetőjét és titkárát.

22.7. Fellebbezés

Az óvás elutasítása esetén fellebbezni az MTSZ Versenybizottságához lehet. A fellebbezést a VB vezetőjének kell benyújtani ajánlott levélben vagy elektronikus levélben, az óvástra adott válasz kézhezvételétől számított 48 órán belül.

Fellebbezési díj a nevezési díj tízszerese, minimum 10.000 Ft, amelyet az MTSZ Versenybizottsága által megadott számlára kell befizetni vagy átutalni a fellebbezés benyújtását követő 24 órán belül. A fellebbezés a fellebbezési díj határidőn belüli be nem fizetése esetén érvénytelen.

A fellebbezés elfogadása esetén a fellebbezési díjat vissza kell fizetni. Ebben az esetben a fellebbezés elbírálásának költségeit (pl. útiköltség) a VB közlése alapján az elmarasztalt fél (az érintett rendező szövet) köteles megfizetni.

A Versenybizottság a fellebbezés ügyében köteles 14 napon belül döntést hozni, döntéséről és annak indoklásáról a döntést követő 4 napon belül írásban (postai úton vagy elektronikus levélben) értesíteni a feleket. Amennyiben a fellebbezés nyomán változik a már közzétett végeredmény, akkor a hivatalos változásokról minden érintett csapatot a szokásos módon értesíteni kell, illetve át kell vezetni a változásokat a „túrav verseny” honlapon is.

23. Bajnokságok szervezése

A Magyar Természetjáró Szövetség keretein belül szervezhető természetjáró tájékoztatósi bajnokság alapvetően kétféle lehet: országos bajnokság, illetve területi bajnokság.

A felsőfokú A kategóriás bajnokságok részét képező verseny csak a jelen Szabályzat, illetve a bajnokság adott évi kiírásában foglalt előírások szerint rendezhető.

A bajnokság alapdokumentuma a kiírás. A bajnokság kiírásában azokat a megfelelő lebonyolításhoz szükséges speciális előírásokat, tudnivalókat kell meghatározni,

- amelyeket nem tartalmaz a Szabályzat, illetve
- amelyek csak az adott évre kiírt bajnokságra, illetve azok versenyekre vonatkoznak.

A bajnokság lehet csapatbajnokság vagy egyéni bajnokság.

Bajnokság szervezhető alap-, közép- és felső fokú szinten.

Az egyes szinteken belül külön kategóriákban is indítható bajnokság.

23.1. Országos bajnokság

23.1.1. Az országos bajnokság szervezésére vonatkozó előírások

Országos felsőfokú A kategóriás bajnokság szervezésére az MTSZ Versenybizottsága (VB) jogosult.

A VB feladatai a bajnokság szervezése során:

- döntés arról, hogy mely versenyek legyen bajnoki versenyek,
- a bajnokság kiírásának elkészítése és nyilvánosságra hozása,
- kapcsolattartás a bajnoki versenyek rendezőivel,
- a bajnoki versenyek szakmai felügyelete, ellenőrzése,
- a bajnokság folyamatos értékelése,
- a bajnoki résztvevők rendszeres tájékoztatása,
- az év végi eredményhirdetés megszervezése, lebonyolítása,
- döntés az egyes versenyen benyújtott, ott elutasított és megfellebbezett óvások ügyében,
- a bajnoki versenyek tapasztalatainak hasznosítása a Szabályzat karbantartásában, valamint a következő évi kiírás elkészítésében.

Amennyiben a rendezők 10 napon belül nem döntenek valamely bajnoki versenyen benyújtott óvás ügyében, akkor a VB dönt további 10 napon belül. Ha nincs mód megalapozott döntésre, illetve a tabellák döntést figyelembe vevő módosítására, akkor a VB az érintett versenyt a bajnokság szempontjából figyelmen kívül hagyja!

23.1.2. A bajnoki versenyek szakmai felügyelete

A bajnoki versenyek szakmai felügyeletét a VB az általa megbízott szövetségi ellenőrön keresztül látja el.

A szövetségi ellenőr bajnoki versenyekkel kapcsolatos plusz feladata, jogai

A szövetségi ellenőr a VB-től kap megbízást, ami mindig csak egy versenyre vonatkozik.

Az adott bajnoki év versenyének szövetségi ellenőreit a VB a bajnokság kiírásában nevezi meg, és ez egyúttal megbízást is jelent számukra.

A szövetségi ellenőr csak versenybírói jogosultsággal rendelkező személy lehet. Feladata általában a verseny rendezésére, lebonyolítására vonatkozó előírások ellenőrzése, illetve megkövetelése.

A szövetségi ellenőr számára a bajnoki verseny rendezősége a versenyt követően ugyanazokat a lehetőségeket köteles biztosítani, mint az ellenőrző bíró számára.

A szövetségi ellenőr egyúttal versenyző is lehet az adott versenyen, ebből következően az esetlegesen vitatott kérdésekben véleményt nyilváníthat –ha van személyes tapasztalata–, de a

döntésben nem vehet részt.

A versenyt és az eredményértékelés kézhezvételét követően a vonatkozó mellékletben meghatározott szempontok figyelembevételével írásbeli jelentést készít a versenyről a VB számára.

23.1.3. A bajnoki verseny rendezőinek plusz feladatai

A főrendező (a versenybírók elnöke) bajnoki versenyek rendezésével összefüggő plusz feladatai:

- biztosítja, hogy a bajnoki verseny rendezése során minden a Szabályzat figyelembevételével történjék,
- kiemelt feladata a kellő feltételek biztosítása az ellenőrző bíró tevékenységéhez, továbbá
- annak ellenőrzése, hogy az ellenőrző bíró eleget tesz-e a bajnoki kiírásban és a Szabályzatban előírtaknak.

Az ellenőrző bíró bajnoki versenyek rendezésével összefüggő plusz feladatai:

- a versenypályák ellenőrzésének megtörténtét írásban (e-mailben) kell igazolnia a versenyen illetékes szövetségi ellenőr részére, a verseny előtt legalább 48 órával,
- az ellenőrzések tapasztalatairól feljegyzést kell készítenie a versenybírók számára, és ennek egy másolati példányát a verseny napján, a versenyt követően át kell adnia a versenyen megjelent szövetségi ellenőr részére.

23.1.4. Az országos bajnoki versenyekre vonatkozó előírások

- a versenyeken A kategóriában egy csapatban legalább 2 versenyzőnek kell szerepelnie.
- a B és C kategóriákban megengedhető, hogy csapatversenyen egyéni versenyző is induljon és elért eredménye beszámításra kerüljön a csapatok között,
- a bajnoki versenyeken a bajnoki csapatok részére az általuk előzetes nevezésben jelzett plusz térképigényt a csapat jelzett létszámaig (de max. 4 főig), a csapat költségére ki kell elégíteni.
- országos csapatbajnoki versenyen, előzetes igény esetén a rendezőknek legalább 2 db berajzolt, kilyukasztott és azonos jelölésekkel ellátott térképet kell biztosítani a csapatok részére,
- bajnoki versenyeken kerülni kell a fénymásolt térképek alkalmazását,
- a verseny kiírását a rendező szervezet a verseny előtt legalább 3 héttel köteles elküldeni e-mail-en vagy postai úton a VB által megküldött címekre (bajnokságba nevező csapatok, egyéni versenyzők elérhetőségei), valamint a VB vezetőjének és titkárának,
- amennyiben egy adott verseny rendezője vállalja, hogy a bajnoki versenye értékelésével kapcsolatos alapvető információkat (menetkartonok, javítókulcsok, stb.) az erre szolgáló internetes honlapon közzé teszi, akkor erre már a versenye kiírásában is utalnia kell,
- bajnoki kategóriában azonos pályán induló, azonos egyesületbeli csapatok (versenyzők) indításánál legalább 2 indítási időközt kell tartani,
- bajnokságban együtt értékelt kategóriák számára azonos pályákat, azonos feladatokat kell kijelölni,
- bajnoki verseny nem rendezhető 10 évnél régebbi helyesbítésű térképen,
- a hivatalos eredményértesítő kiküldése a versenyt követően 10 napon belül kötelező azoknak a csapatoknak (versenyzőknek), akik indultak a versenyen, a kiírásban megnevezett szövetségi ellenőrnek, a VB versenyfelelősének és az MTSZ Versenybizottságának,

- a bajnoki versenyeken a feladatok megoldásait a verseny helyszínén ki kell függeszteni, és lehetővé kell tenni minden csapatvezető (egyéni versenyző) részére, hogy megtekinthesse kiértékelt menetkartonját, ellenőrizhesse a hibapontok megállapításának helyességét,
- amennyiben csak bójakódokat közölnek az önellenőrzéshez, akkor erre az általános tájékoztatóban előre fel kell hívni a versenyzők figyelmét,
- a folyamatban lévő, az értékelést módosítható óvásokról, illetve az elfogadott észrevételekről tájékoztatni kell a jelenlévő versenyzőket,
- menetkartonok, javítókulcsok internetes közzététele esetén az értékeléssel kapcsolatos óvás - elektronikus levél formájában - a közzététel napját követő 3. nap 18.00 óráig nyújtható be,
- a bajnoki versenyek rendezői a korrekt tájékoztatás céljából, a rendelkezésükre álló információk alapján kötelesek megjelölni a versenyekről készült hivatalos eredménylistán a bajnokságba benevezett csapatokat.

23.2. Területi bajnokság

Területi bajnokság szervezésére az MTSZ területi szervei, illetve jóváhagyásukkal az MTSZ-hez tartozó egyesületek, szakosztályok jogosultak.

A területi szervek (illetve az általuk megbízott szervezők) feladatai a bajnokság szervezése során:

- a bajnoki versenyek meghatározása,
- a bajnokság kiírásának elkészítése és nyilvánosságra hozása,
- a bajnoki versenyeken felmerült problémák kivizsgálása és saját hatáskörön belüli rendezése, szükség esetén a VB bevonásával,
- kapcsolattartás a bajnoki versenyek rendezőivel,
- a bajnokság folyamatos értékelése,
- a bajnoki résztvevők rendszeres tájékoztatása,
- az év végi eredményhirdetés megszervezése, lebonyolítása,
- a Szabályzat alkalmazása során tapasztalt hiányosságok, problémák jelzése a VB részére,
- a bajnoki versenyek tapasztalatainak hasznosítása a következő év kiírás elkészítésében.

A területi bajnokság versenyekre vonatkozó előírások:

A felsőfokú bajnoki versenyeken a Szabályzat előírásainak megtartása kötelező.

Közép és alsó fokú bajnokságok szervezése során a Szabályzat előírásaitól el lehet térni. Abban az esetben azonban, amikor egy verseny részeként egy rendezésben országos és területi bajnokság is zajlik, akkor a területi bajnokság szervezőinek az érintett verseny szervezőjével előzetesen konzultálni kell a Szabályzattól eltérő saját előírások megtartása, megtarthatósága érdekében.

MELLÉKLETEK

Az ellenőrző pontok közötti átmenetek értékelése

A melléklet tájékoztatásként szolgál a versenyek rendezéséhez, alkalmazása nem kötelező!

1. Alapfogalmak

Átmenet: két pont közötti szabadon választott útvonal.

A pályakitűzés szempontjából átmenetnek értelmezhetjük azon lehetséges útvonalakat, amelyeket a csapat (versenyző) választhat. Az útvonalak leküzdése különböző idők alatt hajtható végre. Az útvonalak közötti választás során a racionális átmenet a menetidő függvényében értelmezhető.

Logikus (optimális) átmenet: az az útvonal, amelyen a csapat (versenyző) – figyelemmel a terep adottságaira és a saját képességeire – a legkisebb idő vagy energia ráfordítással tud végighaladni.

Az átmenetek részei

Vezetővonal-követés: minden olyan (síkraajzi, vízrajzi, domborzati, növényzeti) objektumon, vagy vonalas tereptárgyon, objektum mentén való haladás, amely egy bizonyos pontból egy bizonyos (fix) pontba vezet.

Felfogóvonal elérése: az útvonalat keresztező, jól felismerhető és észrevehető vonalas tereptárgy elérése, amely a terepi helyzet meghatározásban segíti a csapatot (versenyzőt).

Iránymenet: a térképről tájoló segítségével vagy a feladatban meghatározott irányszög szerinti haladás a terepen a kijelölt célpont elérésére.

Durva iránymenet: közelítő pontosságú iránymenet felfogó vonal elérése céljából.

Pontos iránymenet: egy adott kisméretű tereptárgy iránymenettel való elérése.

Szintmenet: domborzati idom egy magassági metszeti síkján való haladás.

Egyelemű átmenet: a két pont közötti haladás egy átmenetrész segítségével megoldható.

Kombinált (összetett) átmenet: a két pont közötti haladás csak több átmenetrész alkalmazásával oldható meg.

2. A két ellenőrző pont közötti átmenetek nehézségi foka

Nagyon könnyű átmenet (1 pont): egyelemű átmenet, amely megoldható vezetővonal-követéssel.

Könnyű átmenet (2 pont): kombinált átmenet, amely megoldható durva iránymenettel és vezetővonal-követéssel.

Közepes nehézségű átmenet (3 pont): kombinált átmenet, amely durva iránymeneten, és/vagy a vezetővonal-követésen kívül kikényszerít rövid iránymenetet, vagy szintmenetet. Az ellenőrző pont a haladási irányból a felfogó vonal mögött van.

Nehéz átmenet (4 pont):

- egyelemű átmenet, amely hosszú (kb.150-200 m-nél hosszabb) pontos iránymenetet, vagy szintmenetet kényszerít ki a csapatból (versenyzőből),
- kombinált átmenet, amely a durva iránymeneten és/vagy a vezetővonal-követésen kívül kikényszerít hosszú (150-200 m) iránymenetet, vagy szintmenetet. A pont a haladási irányból a felfogó vonal előtt van.

Nagyon nehéz átmenet (5 pont):

- egyelemű átmenet, amely nagyon hosszú (400-500 m) iránymenetet vagy szintmenetet tartalmaz. Az ellenőrző pont a haladási irányból a felfogó vonal előtt van, a felfogó vonal láthatóságánál nagyobb távolságra.
- kombinált átmenet, amely hosszú iránymeneteket (150-200 m) és hosszú (150-200 m) szintmenetet tartalmaz. Az ellenőrző pont a haladási irányból a felfogó vonal előtt van, a felfogó vonal láthatóságánál nagyobb távolságra.
- kombinált átmenet, amely nagyon részlet gazdag térkép apró részleteinek olvasását igényli irány- vagy szinttartás közben (pl. töbrös, homokbuckás).

Pontérték módosító tényezők:

A felsorolt átmenet - fokozatok

- nyílt terepen: -1 pont
- félig nyílt terepen (ligetes): -0,5 pont
- bozótos, gyérítéssel, dőléses erdőben: +0,5 pont

3. Verseny nehézségi foka, tájékozódási szempontból

Számítás alapja: $\frac{\text{pontok összege}}{\text{átmenetek száma}}$

Nagyon könnyű verseny:	0,1-1,5 pont
Könnnyű verseny:	1,6-2,5 pont
Közepes nehézségű verseny:	2,6-3,5 pont
Nehéz verseny:	3,6-4,0 pont
Nagyon nehéz verseny:	4,1-4,9 pont

Kategóriánkénti nehézségi fokozatok:

C kategóriában:

Könnnyű verseny:	0,1-1,0 pont
Nehéz verseny:	1,1-1,9 pont

B kategóriában:

Könnnyű verseny:	2,0-3,0 pont
Nehéz verseny:	3,1-4,0 pont

A kategóriában:

Könnnyű verseny:	2,5-3,5 pont
Nehéz verseny:	3,6-4,5 pont

Megjegyzés: Az 5 pont elérését megkísérelni sem célszerű. Valójában terepeink részletgazdagsága és a versenyzők terhelhetősége sem teszi lehetővé a 4,5 pont feletti átlag elérését.

Az ellenőrző pont minősítése

A melléklet tájékoztatásként szolgál a versenyek rendezéséhez, alkalmazása nem kötelező!

Tájékozódási szempontból az ellenőrző pont adott irányból megközelítve, adott sorrendben érintve, a versenymódot és a napszakot figyelembe véve könnyű, középnehéz, nehéz és igen nehéz pont lehet. A pont minősítését az adott pályán az összes körülmény gondos mérlegelésével kell meghatározni. A főbb minősítési szempontok a következők.

Könnyű ellenőrző pont az, amely a térképen és a valóságban jól felismerhető jellegzetes terepvonalon, jelzett úton, kocsúton, erdei országúton, széles kitisztított nyiladékbán (erdővágásban), nagy tereptárgyon (esőház, menedékház, kilátó, stb.) van. Könnyű az ellenőrző pont akkor is, ha az előbbieken meghatározott helyeken haladva a pont vagy jelölése látható válik.

Középnehéz ellenőrző pont, ha a könnyű pontnál meghatározott út, tereptárgy, útkereszteződés közeli környezetben (75 méteren belül) van úgy elhelyezve, hogy arról sem a pontot alkotó tereptárgy, sem a pont jelzése nem látható, rávezető jelzés, tábla nincs a közelben. Középnehéz az ellenőrző pont akkor is, ha a haladási irányból könnyen bemérhető, ill. a térképen és a valóságban jól felismerhető közeli azonosítási pontról könnyen megtalálható tereptárgyról, vagy a terepen is felismerhető kitaposott ösvényen, kocsúton, markáns terepvonalon van. Középnehéz ellenőrző pont az is, amely relatív nagyméretű, 25 m-es környezetében látható tárgyon van (pl. nagyobb szikla, jól látható vadles, háromszögelési gúla, stb.).

Nehéz ellenőrző pont az, amely:

- a haladási irányból megközelítve azonosításra, bemérésre alkalmas támadópontokról nehezen mérhető be vagy azoktól 200 m-nél távolabb van,
- a célszerű megközelítési irányból haladva az ellenőrző pontra, a domborzat vagy a növényzet az áthaladást nehezíti (bozotos, sziklás terep, árkokkal, víznyelőkkel tarkított terep),
- a jellegtelen, azonosításra nehezen alkalmas terepen elhelyezett ellenőrző pont (ligeletes, sziklamező, stb.),
- a kisméretű, csak közvetlen közlőlől látható tereptárgyon lévő ellenőrző pont (kis gödör, alig látható vadles, kiépítetlen forrás, rókalyuk stb.),
- a térképen nem jelzett tereptárgyon elhelyezett ellenőrző pont,
- közvetlen közelében hasonló jellegű tereptárgyon más pálya ellenőrző pontja, vagy tévesztőpont van, ideértve az irány- és a távolságfésű pontjait is.

Nagyon nehéz ellenőrző pont az, amelynek:

- a megtalálását, bemérését nehezítő körülmények kedvezőtlenül játszanak össze, és az ellenőrző pont elérése a haladási irányon kívül más irányból is különösen nehéz,
- nincs támadópontja, vagy ha van, az is nehezen azonosítható, és a keresett ellenőrző pont attól legalább 4-600 méterre van, vagy az ismert támadóponttól a keresett pontig az átmenet igen hosszú (600 méternél nagyobb) és a megközelítés jellegtelen szakaszon, vagy azonos jellegű objektumokban gazdag területen át lehetséges (kis gödörök, árkok, metszodések, kömező, stb.), illetve, ha ezek azonosítása nagyon körülményes (pl. összevont jelölés esetén),
- az előzőekben leírt terepszakaszon van és csak szintkövetéssel közelíthető meg,
- környezete zsúfolt azonos jellegű tereptárgyakkal vagy teljesen jellegtelen területre esik,
- az álláspont meghatározása hátrametszéssel nem lehetséges, vagy azonosításra al-

kalmas tereptárgy nincs, a megközelítése hosszútávon finom iránymenettel lehetséges csak (minimum 600 méter), és az útba eső tereprészletek nem hatolhatók át, ezért a csapatok kerülésre kényszerülnek,

- nagyon nehéz ellenőrző pont az irányfésű, ha az eléréséhez szükséges távolság a 250 métert meghaladja, s fogai 8 méternél közelebb vannak egymáshoz, ha a megközelítés erős lejtőn vagy emelkedőn át lehetséges, vagy ha az irányvonalon a láthatóság tartósan kisebb 10 méternél,
- nagyon nehéz ellenőrző pont a távolságfésű, ha a fésű fogai a támadóponttól mért távolság 1%-nál közelebb vannak egymáshoz, ha a követendő útvonal erős lejtő vagy emelkedő, vagy más ok miatt nehezen járható.

Az ellenőrző pontok száma a versenypályán

A versenytérrel sajátosságai, a verseny fokozata határozza meg a kitűzendő ellenőrző pontok számát egy-egy kategóriában. Előírás ezért az ellenőrző pontok számára nem tehető, a következő táblázat csak ajánlás:

A verseny fokozata:	felsőfokú	középfokú	alapfokú
<i>Ellenőrző pontok száma:</i>			
minimum	12	8	6
maximum	30	20	15

továbbá a rajt és célállomás.

A táblázat szerinti számba beleértendő a kötelező útvonalon elhelyezett több érintendő ellenőrző pont külön-külön. Az irány- és a távolságfésű egy-egy ellenőrző pontnak számít.

A verseny fokozatának megfelelő minősítésű pontok száma:

Az indítóállomás és a célállomás kivételével a verseny fokozatának megfelelően a versenypálya ellenőrző pontjait a következő táblázat szerinti minősítéssel javasolt kialakítani a pálya összes pontjának százalékában.

A verseny fokozata	felső(I.)	közép(II.)	alap(III.)
Nagyon nehéz ellenőrző pont	10 - 35	5 - 25	nincs
Nehéz ellenőrző pont	50 - 75	30 - 55	0 - 20
Közepes ellenőrző pont	10 - 30	30 - 55	20 - 60
Könnyű ellenőrző pont	0 - 20	5 - 30	40 - 80

Amennyiben az alsó határ nem 0, az legalább 1 ellenőrző pontot jelent.

Megjegyzés:

Az ellenőrző pontok nehézségi fokának meghatározása csak közelítően lehetséges. Javasolt ügyelni arra, hogy alapfokú versenyen a felesleges erőfeszítés elkerülése érdekében igen nehéz ellenőrző pont ne kerüljön kitűzésre.

A versenyrendezés értékelésének szempontjai

(szövetségi ellenőr részére)

1. A versenykiírás tartalma, kivitele, időbeni kiküldése, nevezési díj, szolgáltatás

2. A verseny résztvevőinek száma (csapatok száma, ezen belül az összes versenyző száma)

3. A verseny rajtja, célja

4. A menetutasítás

- készült-e kategóriánként önálló menetutasítás,
- áttekinthetősége, érthetősége,
- a szöveg egyértelműsége.

5. A versenypálya:

- feladatok szakszerűsége, pontossága,
- bóják elhelyezése,
- időmérők működése.

6. Rendezés körülményei:

- van-e megfelelő tájékoztatás (kategóriák, pályák hossza, ált. tudnivalók).

7. Eredményhirdetés:

- biztosítottak voltak-e a körülmények,
- érmek, plakettek, oklevelek, serlegek,
- eredményértesítő tartalma, kivitele, időbeni megküldése.

8. Versenybíróság munkájának értékelése

- szervezés,
- lebonyolítás.

Menetidőszámítás

Alapképlet:

$$T_m = \frac{60}{100 \cdot v_s} \times \frac{1}{M} \times S + \frac{t_e}{10} \times D \times A$$

Ahol :

 T_m = a menetidő percben v_s = kötött menetsebesség, km/h-ban M = a térkép méretaránya, pl. 1:15.000

1

--- = a térkép méretarányának reciproka, pl. 15.000

 M S = a térképen mért hossz, mm-ben D = az útvonalat keresztező, emelkedést jelentő szintvonalak száma, db A = a térkép alapszintköze, m-ben t_e = a 10 m szintemelkedés leküzdésére adott idő, percben E = a számított emelkedő szintkülönbség, méterben

Egyszerűsítés: $E = D \times A$

Változó paraméterek:

$$\frac{60}{100 \cdot v_s} \quad \text{a kötött menetsebesség kifejezése 10 m/p-ben}$$

(a táblázat vízszintes változója),

$$\frac{1}{M} \quad \text{a térkép méretarányának hatása 1 mm-re}$$

(a táblázat függőleges változója),

$$S + \frac{t_e}{10} \times D \times A \quad \text{a szabályzatban rögzített paraméter.}$$

Menetidő számítás a térképen mért hossz (S=mm) és az emelkedő szintkülönbség (E=+m) függvényében

Kategóriák	Nappali (N) Éjszakai (É)	Menet- sebesség [km/h]	Szintemelkedésért kapott idő, 10m-enként percben	Menetidő (Méterarány: 1:10.000)	Menetidő (Méterarány: 1:15.000)
A	N	4	+ 1	0,15 S + 0,1 E	0,225 S + 0,1 E
	É	3	+ 1	0,2 S + 0,1 E	0,3 S + 0,1 E
A/19	N	4	+ 1	0,15 S + 0,1 E	0,225 S + 0,1 E
	É	3	+ 1	0,2 S + 0,1 E	0,3 S + 0,1 E
A/36	N	3,5	+ 1	0,172 S + 0,1 E	0,258 S + 0,1 E
	É	3	+ 1	0,2 S + 0,1 E	0,3 S + 0,1 E
A/50	N	3	+ 1,5	0,2 S + 0,15 E	0,3 S + 0,15 E
	É	2,5	+ 1,5	0,24 S + 0,15 E	0,36 S + 0,15 E
A/60	N	2,5	+ 2	0,24 S + 0,2 E	0,36 S + 0,2 E
	É	2	+ 2	0,3 S + 0,2 E	0,45 S + 0,2 E
A/70	N	2,25	+ 2,5	0,267 S + 0,25 E	0,4 S + 0,25 E
	É	2	+ 2,5	0,3 S + 0,25 E	0,45 S + 0,25 E
A/80	N	2	+ 3	0,3 S + 0,3 E	0,45 S + 0,3 E
	É	2	+ 3	0,3 S + 0,3 E	0,45 S + 0,3 E
B	N	3	+ 1	0,2 S + 0,1 E	0,3 S + 0,1 E
	É	3	+ 1	0,2 S + 0,1 E	0,3 S + 0,1 E
B/60	N	2,5	+ 2	0,24 S + 0,2 E	0,36 S + 0,2 E
	É	2	+ 2	0,3 S + 0,2 E	0,45 S + 0,2 E
C	N	4	+ 1	0,15 S + 0,1 E	0,225 S + 0,1 E
	É	3	+ 1	0,2 S + 0,1 E	0,3 S + 0,1 E
emelt C	N	3	+ 1	0,2 S + 0,1 E	0,3 S + 0,1 E

N= nappali, É= éjszakai

S= térképen mért hossz, mm-ben

E= emelkedő szintkülönbség, méterben

Kategóriák: A szabályzat alapján

Megjegyzések:

1/ A 3,5 km/h sebesség esetén kerekítve a versenyző javára 0,0057143 perc/10m értékben.

2/ Minden kapott érték – a versenyszabályzat értelmében – percben kerekítendő.

3/ Gyorsszámolási technika egyszerű és tudományos számológépen:

Memóriába: a táblázat számmal jelzett állandói, x; + a változók.

4/ 1:7.500 méretarányú térkép esetén az 1:15.000 méretarányra vonatkozó távolsági menetidő számítási szorzókat 2-vel osztani kell: $0,3 S + 0,1 E \rightarrow 0,15 S + 0,1 E$

5/ 1:5.000 méretarányú térkép esetén az 1:10.000 méretarányra vonatkozó távolsági menetidő számítási szorzókat 2-vel osztani kell: $0,2 S + 0,1 E \rightarrow 0,1 S + 0,1 E$

Természetjáró Tájékozódási Túraverseny
VERSENYZŐKARTON

Rajtszám:	Kategória:	Országos bajnokiba nevezett:									
		Igen:	Nem:								
Csapatnév:											
Egyesület:											
e-mail:											
Postacím:											
<table border="1"> <tr> <td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td> </tr> </table>											

	Sorsz.	Név	Szül. év
Csapatvezető	1		
Csapat tagok	2		
	3		
	4		
	5		
	6		

Ne szégyellj,
ha eltévedtél!

Csak az nem tévedhet el,
aki otthon maradt!

Állomás	Érk. idő	Előző ind. idő	Menetidő		Hibapont		Rajt/indulási idő	Aláírás (versenybíró)
			tény	előírt	idő	feladat		
Rajt	—	—	—	—	—	—		
1								
2								
3								
4								
5								
Cél							—	
1	2		3		4		5	
6	7		8		9		10	

Itt összehajtható!

11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25
26	27	28	29	30
Elméleti feladat:		Feladathiba:		Időhiba:
				Összes hibapont:

Helyezés: